



EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 13.8.2021
C(2021) 5944 final

Sdělení Komise

**POKYNY KOMISE K POSKYTOVÁNÍ HUMANITÁRNÍ POMOCI PRO BOJ PROTI
PANDEMII COVID-19 V URČITÝCH PROSTŘEDÍCH PODLÉHAJÍCÍCH
OMEZUJÍCÍM OPATŘENÍM EU**

ÚVOD

Omezující opatření (sankce) EU mohou spočívat ve zmrazení finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů některých osob, subjektů a orgánů a v některých případech v omezení obchodu s některým zbožím a službami. Účelem těchto sankcí je dosáhnout cílů společné zahraniční a bezpečnostní politiky Unie, mezi něž patří zejména zachování míru, posilování mezinárodní bezpečnosti a upevňování a podpora demokracie, univerzálnosti a nedělitelnosti lidských práv a základních svobod, úcty k lidské důstojnosti, zásady rovnosti a solidarity a dodržování zásad Charty Organizace spojených národů a mezinárodního práva (článek 21 Smlouvy o Evropské unii).

Sankce EU jsou cílené. Zaměřují se na ty, kdo svým jednáním ohrožují výše uvedené hodnoty, a vyhýbají se negativním důsledkům pro civilní obyvatelstvo. Sankce EU zejména nemají překážet a bránit dodávkám humanitární pomoci, včetně lékařské pomoci. Opatření EU jsou v souladu se všemi povinnostmi podle mezinárodního práva, zejména mezinárodního práva v oblasti lidských práv, mezinárodního uprchlického práva a mezinárodního humanitárního práva¹.

Sankce mohou změnit schopnost země bojovat proti onemocnění COVID-19 tím, že ovlivní pořizování určitého zboží a technologií, a to buď proto, že se na toto zboží vztahují omezení (například zboží dvojího užití, které lze použít též pro vojenské účely), nebo proto, že osoby, které jsou zapojeny do nákupů tohoto zboží, podléhají sankcím. Kromě toho může existovat nepřímý, avšak významný účinek způsobený neochotou některých subjektů účastnit se transakcí spojených se sankcionovanou zemí nebo osobou, i kdyby šlo o transakce legitimní, ze strachu z náhodného porušení sankcí (snaha o dodržování předpisů nad rámec toho, co skutečně vyžadují), nebo z nedostatku ekonomické motivace k účasti ve srovnání s riziky, která z těchto transakcí plynou. Osoby a subjekty, na něž cílí omezující opatření, navíc mohou přenést ekonomické důsledky mezinárodních sankcí, které jim byly uloženy, na necílové civilní obyvatelstvo, a tím prohloubit jeho strádání.

Platné sankce EU a úplné seznamy osob a subjektů, které jsou označeny v rámci sankcí EU, jsou zohledněny v mapě sankcí EU². Seznam osob a subjektů je rovněž k dispozici v databázi finančních sankcí³. Oba nástroje jsou humanitárním subjektům volně k dispozici.

¹ Závěry Rady o humanitární pomoci a mezinárodním humanitárním právu – Brusel 25. listopadu 2019, ref. č. 14487/19 (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14487-2019-INIT/cs/pdf>). Závěry Rady ke sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o humanitární činnosti EU: nové výzvy, stejné zásady – Brusel 20. května 2021, ref. č. 8966/21 (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8966-2021-INIT/cs/pdf>).

² <https://www.sanctionsmap.eu/> Oficiálním zdrojem práva EU je Úřední věstník Evropské unie, který má v případě rozporu přednost před mapou sankcí.

³ <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>

OBEČNÉ ZÁSADY

- ✓ Sankce EU nemají překážet a bránit dodávkám humanitární pomoci. Jakákoli činnost, která podle sankcí EU není výslovně zakázána, se považuje za povolenou, nestanoví-li příslušný vnitrostátní orgán jinak. Poskytování humanitární pomoci by neměla podkopávat snaha o dodržování předpisů, která jde nad rámec toho, co předpisy skutečně vyžadují.
- ✓ Sankce EU mohou obsahovat výjimky, které za účelem poskytování humanitární pomoci umožňují provádět činnosti, která by jinak byly omezeny. V souvislosti s bojem proti pandemii COVID-19 mohou být omezené činnosti výjimečně povoleny i při neexistenci výslovných výjimek, pokud neexistuje jiný způsob, jak zajistit poskytování humanitární pomoci.
- ✓ Je na humanitárních subjektech, aby příslušnému vnitrostátnímu orgánu prokázaly, že jsou splněny podmínky stávajících výjimek, nebo pokud takové výjimky neexistují, že jedinou dostupnou možností, jak poskytnout humanitární pomoc potřebným, je uchýlit se k omezeným činnostem. Příslušné vnitrostátní orgány by měly poskytnout potřebné pokyny, jak získat humanitární odchylky. Je-li požádáno o odchylku, je třeba ji vyřídit urychleně.
- ✓ Komise vyzývá členské státy, aby v souvislosti s bojem proti pandemii COVID-19 vytvořily kontaktní místo pro humanitární odchylky a úzce spolupracovaly.

Účelem těchto pokynů je poskytnout praktické vodítko v podobě otázek a odpovědí ohledně dodržování sankcí EU při poskytování humanitární pomoci, zejména lékařské pomoci, v boji proti pandemii COVID-19⁴. Tyto pokyny jsou určeny všem subjektům podléhajícím jurisdikci EU, kteří se na těchto činnostech podílejí. Zaprvé mají tyto pokyny podpořit příslušné orgány členských států EU (dále jen „příslušné vnitrostátní orgány“). To jsou vnitrostátní orgány určené členskými státy k tomu, aby řídily sankce EU na vnitrostátní úrovni. Tyto orgány se vyzývají, aby v souvislosti s humanitárními činnostmi posuzovaly žádosti o odchylky, odpovídaly na dotazy nebo jinak pracovaly se subjekty ve své jurisdikci. Zadruhé mají tyto pokyny poskytnout srozumitelné informace veřejným a soukromým subjektům, které musí dodržovat sankce EU a které jsou zapojeny do poskytování humanitární pomoci obyvatelstvu za účelem boje proti pandemii COVID-19 (dále jen „humanitární subjekty“). Mezi humanitární subjekty patří dárci, mezinárodní organizace, banky a další finanční instituce (pokud se účastní transakcí na podporu humanitární pomoci), jakož i nevládní organizace a neziskový sektor.

⁴ Tyto pokyny doplňují další příslušné pokyny týkající se uplatňování omezujících opatření EU, které zveřejnila Evropská komise (dále jen „Komise“) a příslušné vnitrostátní orgány v členských státech, jakož i osvědčené postupy pro účinné provádění omezujících opatření zveřejněné Radou Evropské unie (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8519-2018-INIT/cs/pdf>), a měly by být vykládány ve spojení s uvedenými pokyny a osvědčenými postupy.

Potřebují-li humanitární subjekty další pokyny, měly by se obrátit pro radu na příslušné vnitrostátní orgány ve svém státě. Komise je příslušným vnitrostátním orgánům i nadále k dispozici, pokud jde o další otázky a podporu⁵, a vyzývá členské státy, aby kromě kontaktního místa na úrovni EU, které Komise zřídila dne 30. března 2021, vytvořily „kontaktní místo“ pro humanitární odchylky v souvislosti s bojem proti pandemii COVID-19⁶. Komise je připravena v tomto ohledu členské státy podpořit, aby bylo zajištěno jednotné provádění právních předpisů EU.

Níže uvedené otázky byly shromážděny při práci s příslušnými vnitrostátními orgány, humanitárními subjekty a dalšími mezinárodními zúčastněnými stranami od počátku krize COVID-19.

Tyto pokyny nahrazují sdělení Komise C(2020) 7983 final přijaté dne 16. listopadu 2020, jež obsahovalo kapitoly o Íránu, Nikaragui, Sýrii a Venezuele. Tyto kapitoly zůstávají beze změny.

⁵ RELEX-SANCTIONS@ec.europa.eu

⁶ EC-SANCTIONS-HUMANITARIAN-CONTACT-POINT@ec.europa.eu Viz také https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/international-relations/restrictive-measures-sanctions/eu-level-contact-point-humanitarian-aid-environments-subject-eu-sanctions_en

Obsah

OBJASNĚNÍ TÝKAJÍCÍ SE OČKOVACÍCH LÁTEK A TERAPEUTIK PROTI COVID-19.....	5
PROTITERORISTICKÉ SANKCE EU.....	6
I. ZÁKAZ ZPŘÍSTUPNĚNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ A HOSPODÁŘSKÝCH ZDROJŮ URČENÝM OSOBÁM NEBO SUBJEKTŮM.....	8
II. OMEZENÍ DOVOZU A VÝVOZU	11
III. JINÉ OTÁZKY	11
IV. DALŠÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY	13
ÍRÁN	16
I. ZÁKAZ ZPŘÍSTUPNĚNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ A HOSPODÁŘSKÝCH ZDROJŮ URČENÝM OSOBÁM.....	18
II. OMEZENÍ DOVOZU A VÝVOZU	20
IV. JINÉ OTÁZKY	23
V. DALŠÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY	24
NIKARAGUA.....	27
I. ZÁKAZ ZPŘÍSTUPNĚNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ A HOSPODÁŘSKÝCH ZDROJŮ URČENÝM OSOBÁM.....	28
II. OMEZENÍ DOVOZU A VÝVOZU	30
III. JINÉ OTÁZKY	31
IV. PROCEDURÁLNÍ OTÁZKY	32
SÝRIE.....	35
I. ZÁKAZ ZPŘÍSTUPNĚNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ A HOSPODÁŘSKÝCH ZDROJŮ URČENÝM OSOBÁM.....	36
II. OMEZENÍ DOVOZU A VÝVOZU	38
III. JINÁ OMEZENÍ	41
IV. PROCEDURÁLNÍ OTÁZKY	43
VENEZUELA	47
I. ZÁKAZ ZPŘÍSTUPNĚNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ A HOSPODÁŘSKÝCH ZDROJŮ URČENÝM OSOBÁM.....	48
II. OMEZENÍ DOVOZU A VÝVOZU	50
III. JINÉ OTÁZKY	51
IV. DALŠÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY	53

OBJASNĚNÍ TÝKAJÍCÍ SE OČKOVACÍCH LÁTEK A TERAPEUTIK PROTI COVID-19

Pojem „léčivý přípravek“ použitý v těchto pokynech zahrnuje očkovací látky proti koronavirům způsobujícím SARS (druh SARS-CoV)⁷ a terapeutika proti COVID-19⁸ balená pro individuální použití. Pojem „lékařská pomoc“ zahrnuje lékařské činnosti spojené s podáváním výše uvedených očkovacích látek a terapeutik. Pojem „provizorní nemocnice, hygienizační provozy nebo dočasná infrastruktura pro boj proti pandemii COVID-19“ zahrnuje jakoukoli infrastrukturu nebo mobilní jednotku pro podávání výše uvedených očkovacích látek a terapeutik.

⁷ Humanitární subjekty, které si nejsou jisté, zda je léčivý přípravek očkovací látkou, by si měly vyžádat informace od výrobce a/nebo vývozce. Očkovací látky proti koronavirům způsobujícím SARS spadají pod kód KN 3002 20 10, část druhá třída VI kapitola 30 přílohy I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, ve znění prováděcího nařízení Komise (EU) 2020/2159 ze dne 16. prosince 2020 (Úř. věst. L 431 21.12.2020, s. 34). V případě pochybností by se humanitární subjekty měly obrátit rovněž na příslušný vnitrostátní orgán. Viz také <https://www.ema.europa.eu/en/human-regulatory/overview/public-health-threats/coronavirus-disease-covid-19/treatments-vaccines/covid-19-vaccines>

⁸ Viz zejména internetové stránky Evropské agentury pro léčivé přípravky, léčba COVID-19, k dispozici na adrese <https://www.ema.europa.eu/en/human-regulatory/overview/public-health-threats/coronavirus-disease-covid-19/treatments-vaccines/covid-19-treatments>; Otázky a odpovědi Komise: Strategie pro terapeutika proti COVID-19, 29. června 2021, k dispozici na adrese https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/qanda_21_3301

PROTITERORISTICKÉ SANKCE EU

ODKAZY NA PRÁVNÍ PŘEDPISY

- Nařízení Rady (ES) č. 881/2002 ze dne 27. května 2002 o zavedení některých zvláštních omezujících opatření namířených proti některým osobám a subjektům spojeným s organizacemi ISIL (Dá'íš) a Al-Kajdá (dále jen „nařízení o organizacích al-Káida a ISIL založené na rozhodnutí OSN“⁹),
- nařízení Rady (EU) 2016/1686 ze dne 20. září 2016 o uložení dalších omezujících opatření namířených proti ISIL (Dá'íš) a al-Káidě a fyzickým a právnickým osobám, subjektům a orgánům, které jsou s nimi spojeny (dále jen „autonomní nařízení EU o al-Káidě a ISIL“¹⁰), a
- nařízení Rady (ES) č. 2580/2001 ze dne 27. prosince 2001 o zvláštních omezujících opatřeních namířených proti některým osobám a subjektům s cílem bojovat proti terorismu (dále jen „autonomní nařízení EU o boji proti terorismu“¹¹),

společně definovaná jako „nařízení EU o protiteroristických sankcích“¹².

Nařízení EU o protiteroristických sankcích zahrnují tři výše zmíněné právní předpisy. Prvním z nich je nařízení o organizacích al-Káida a ISIL založené na rozhodnutí OSN, které v právu EU provádí rezoluce Rady bezpečnosti OSN přijaté od doby přijetí původních rezolucí Rady bezpečnosti 1267/1999 a 1390/2002¹³. Toto nařízení ukládá omezující opatření vůči některým osobám a subjektům spojeným s Usámou bin Ládinem a al-Káidou. V roce 2015 rozšířila Rada bezpečnosti rozsah sankcí na osoby a subjekty spojené s Islámským státem v Iráku a Levantě („ISIL (Dá'íš)“).

Druhým je autonomní nařízení EU o al-Káidě a ISIL, jež stanoví autonomní opatření pro boj proti hrozbě mezinárodního terorismu, kterou představují organizace ISIL (Dá'íš) a al-Káida, a umožňuje Unii ukládat sankce fyzickým a právnickým osobám, subjektům nebo orgánům, které jsou s nimi spojeny, a to navíc k sankcím zavedeným nařízením o organizacích al-Káida a ISIL založeným na rozhodnutí OSN.

⁹ Úř. věst. L 139, 29.5.2002, s. 9.

¹⁰ Úř. věst. L 255, 21.9.2016, s. 1.

¹¹ Úř. věst. L 344, 28.12.2001, s. 70.

¹² Nařízení Rady (EU) č. 753/2011 ze dne 1. srpna 2011 o omezujících opatřeních namířených proti některým osobám, skupinám, podnikům a subjektům vzhledem k situaci v Afghánistánu není v těchto pokynech zahrnuto. Vysvětlením je, že v roce 2011 byl původní režim OSN zřízený rezolucí Rady bezpečnosti 1267 (1999), který se vztahoval jak na Tálibán, tak na al-Káidu, rozdělen na dvě rezoluce Rady bezpečnosti 1889 (2011) a 1888 (2011). Rezolucí Rady bezpečnosti 1888 (2011) byl zřízen oddělený režim proti osobám a subjektům spojeným s Tálibánem, které představují hrozbu pro mír, stabilitu a bezpečnost Afghánistánu. Tento režim sankcí je v právních předpisech EU proveden nařízením Rady (EU) č. 753/2011.

¹³ Rezoluce 1267 (1999) přijaté Radou bezpečnosti na jejím 4051. zasedání dne 15. října 1999 (S/RES/1267 (1999)); rezoluce 1390 (2002) přijatá Radou bezpečnosti na jejím 4452. zasedání dne 16. ledna 2002 (S/RES/1390 (2002)).

Třetím z nich je autonomní nařízení EU o boji proti terorismu, které Unie přijala za účelem provedení rezoluce Rady bezpečnosti OSN 1373/2001¹⁴. Toto nařízení zavádí režim sankcí vůči osobám a subjektům, které páchají teroristické činy nebo se o jejich spáchání pokoušejí nebo se podílejí na těchto činech nebo napomáhají jejich spáchání. Podle uvedeného nařízení přijala Unie seznam osob a subjektů, na něž se sankce vztahují, který doplňuje výše uvedené právní předpisy.

Sankce stanovené v nařízeních EU o protiteroristických sankcích zahrnují zmrazení majetku a zákaz zpřístupňovat fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům uvedeným v příslušných přílohách¹⁵ přímo či nepřímo nebo v jejich prospěch finanční prostředky nebo hospodářské zdroje.

Nařízení EU o protiteroristických sankcích jsou cílená, mají jasné cíle a zaměřují se na konkrétní fyzické nebo právní osoby, subjekty či orgány zapojené do vnitrostátního nebo mezinárodního terorismu. **Nařízení EU o protiteroristických sankcích se nevztahují na léčivé přípravky, zdravotnické vybavení a lékařskou pomoc poskytovanou širokému obyvatelstvu. Na zdravotnické vybavení jako takové, včetně kyslíku, respirátorů, osobních ochranných prostředků a ventilátorů, jakož i léčivé přípravky a další zdravotnický materiál potřebný pro boj proti pandemii COVID-19 se nevztahují omezení vývozu, dodávek, financování nebo použití podle nařízení EU o protiteroristických sankcích.** Není proto pravděpodobné, že by nařízení EU o protiteroristických sankcích mohla zasahovat do humanitární pomoci v boji proti pandemii COVID-19 určené pro osoby v oblastech, v nichž působí určené fyzické a právní osoby, subjekty či orgány.

Ve zvláštních a velmi omezených případech však mohou být vývoz, dodávky nebo financování položek, které humanitární subjekty potřebují, nepřímo ovlivněny zmrazením finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů některých fyzických a právnických osob, subjektů, skupin a orgánů (dále jen „určené osoby nebo subjekty“), jež se mohou případně podílet na příslušných transakcích.

Obecně platí, že **nařízení EU o protiteroristických sankcích neumožňují zpřístupnění finančních prostředků a hospodářských zdrojů určeným osobám nebo subjektům, ačkoliv existuje řada výjimek (viz oddíl I). V souladu s mezinárodním humanitárním právem by nicméně v případě, že nejsou dostupné žádné jiné možnosti, neměly sankce EU v poskytování humanitární pomoci bránit.**

Pomocné činnosti potřebné k podpoře poskytování zdravotnických prostředků (např. přeprava zdravotnických prostředků, směnářenské činnosti a skladování) jsou v zásadě povoleny za výše uvedených podmínek.

¹⁴ Rezoluce 1373 (2001) přijatá Radou bezpečnosti na jejím 4385. zasedání dne 28. září 2001, S/RES/1373 (2001).

¹⁵ Viz oddíl I.

I. ZÁKAZ ZPŘÍSTUPNĚNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ A HOSPODÁŘSKÝCH ZDROJŮ URČENÝM OSOBÁM NEBO SUBJEKTŮM¹⁶

1. Mohou humanitární subjekty spolupracovat s určenými osobami nebo subjekty, je-li to nezbytné k poskytování humanitární pomoci civilnímu obyvatelstvu v souvislosti s pandemií COVID-19?

Ano. Humanitární subjekty mohou spolupracovat s určenými osobami nebo subjekty, je-li to nezbytné k organizaci bezpečného a účinného poskytování humanitární pomoci.

Jestliže do humanitární transakce zasahuje určená osoba, neznamená to tudíž automaticky, že se od transakce musí upustit. Nejsou-li určené osobě zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, nařízení EU o protiteroristických sankcích spojení s touto osobou nezakazují.

2. Jak mohou humanitární subjekty zajistit, aby při poskytování pomoci v boji proti pandemii COVID-19 nezpřístupňovaly určeným osobám nebo subjektům finanční prostředky nebo hospodářské zdroje?

Humanitární subjekty by již měly mít zavedeny požadované postupy, aby mohly provádět nezbytné kontroly k zajištění, že partneři zapojení do poskytování humanitární pomoci nejsou určeni v rámci sankcí EU. V souvislosti s poskytováním pomoci v boji proti šíření onemocnění COVID-19 by humanitární subjekty měly věnovat zvláštní pozornost určeným osobám nebo subjektům, které vykonávají reálnou kontrolu nebo dohled nad zeměpisnou oblastí, v níž bude humanitární pomoc poskytována, zejména tehdy, mohou-li omezit přístup do této oblasti¹⁷. To zahrnuje určené nestátní subjekty a určené osoby a subjekty, které hrají v místních samosprávách oficiální nebo neoficiální úlohu nebo mohou tyto orgány ovlivňovat¹⁸. Humanitární subjekty musí věnovat pozornost rovněž určeným osobám a subjektům, které údajně působí v oblasti dobročinné činnosti nebo humanitární pomoci¹⁹, jakož i osobám a subjektům poskytujícím služby doplňující humanitární pomoc, jako je logistika, zdravotnické služby, bezpečnost nebo

¹⁶ Přílohy I a Ia nařízení o organizacích al-Káida a ISIL založeného na rozhodnutí OSN, příloha I autonomního nařízení o al-Káidě a ISIL a seznam stanovený v čl. 2 odst. 3 autonomního nařízení EU o boji proti terorismu uvádějí fyzické a právnické osoby, subjekty, skupiny a orgány označené v rámci sankcí EU. Tyto seznamy jsou zohledněny v mapě sankcí EU (<https://www.sanctionsmap.eu>) a v databázi finančních sankcí (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>), jež jsou obě volně přístupné. Tyto seznamy jsou pravidelně aktualizovány. Oficiálním zdrojem práva EU je Úřední věstník Evropské unie, který má v případě rozporu přednost.

¹⁷ Například záznam „Jama'atu Ahlis Sunna Lidda'Awati Wal-Jihad“, příloha I nařízení o organizacích al-Káida a ISIL založeného na rozhodnutí OSN.

¹⁸ Například záznam „ Hamas („Hamás“, včetně Hamas-Izz al-Din al-Qassem)“, seznam uvedený v čl. 2 odst. 3 autonomního nařízení EU o boji proti terorismu.

¹⁹ Například záznam „Global Relief Foundation“, záznam „Al-Haramain & Al Masjed Al-Aqsa Charity Foundation“, jakož i pobočky „Al-Haramain“ a záznam „Wafa Humanitarian Organization“, příloha I nařízení o organizacích al-Káida a ISIL založeného na rozhodnutí OSN.

podnikání v oblasti peněžních služeb²⁰, zejména v případě, mají-li v těchto konkrétních odvětvích právní nebo faktický monopol.

Ačkoli by prvořadá pozornost měla být věnována aktérům působícím v konkrétní zeměpisné oblasti, v níž má být humanitární pomoc poskytována, některé osoby, na něž se vztahuje označení, mohou působit z jiného místa²¹ (viz také otázka 15).

Humanitární subjekty by měly rovněž zajistit, aby finanční prostředky a hospodářské zdroje včetně zdravotnického vybavení nebyly určenými osobami nebo subjekty odkloněny. To vyžaduje přijetí potřebných bezpečnostních opatření a kontrol, aby bylo zajištěno, že tyto osoby (např. určené ozbrojené nestátní subjekty) dotčené finanční prostředky a hospodářské zdroje nezabaví a že je poskytnutý zdravotnický materiál použit pro zamýšlené humanitární účely.

Humanitární subjekty, zejména ty, které jsou nejbližší externím partnerům a subdodavatelům, by měly shromáždit co možná nejvíce informací a informovat své partnery, nejlépe smluvně, že finanční prostředky nebo hospodářské zdroje nesmí být zpřístupněny určeným osobám či subjektům nebo v jejich prospěch. Tento zákaz se vztahuje i na využívání neformálních způsobů převádění peněz, jako je havaleh/hawala/xawala/xawilaad/hundi nebo jiné způsoby převodu peněz na hotovost.

Podle čl. 2 odst. 4 nařízení o organizacích al-Káida a ISIL založeného na rozhodnutí OSN a čl. 12 odst. 2 autonomního nařízení EU o al-Káidě a ISIL nezakládají činnosti humanitárních subjektů, které porušují omezující opatření stanovená v uvedených nařízeních, žádnou odpovědnost, pokud tyto osoby nevěděly a neměly žádný důvod se domnívat, že svým jednáním porušují dané zákazy. V tomto duchu by sankce EU neměly vést ke snaze o dodržování předpisů nad rámec toho, co skutečně vyžadují. Zejména by neměly být vykládány v tom smyslu, že vyžadují, aby humanitární subjekty vynakládaly nereálné úsilí na shromažďování důkazů nebo prokazování negativních skutečností.

Humanitární subjekty jsou povinny poskytovat humanitární pomoc prostřednictvím osob, které nejsou označeny v nařízeních EU o protiteroristických sankcích a v rámci jiných platných sankcí (viz oddíl IV). V souladu s mezinárodním humanitárním právem by v případě, že nejsou dostupné žádné jiné možnosti, neměly sankce EU v poskytování humanitární pomoci bránit. To však není v daném případě pravděpodobné vzhledem k tomu, že se nařízení EU o protiteroristických sankcích zaměřují na určené osoby nebo subjekty odpovědné za činy vnitrostátního a mezinárodního terorismu.

V případě pochybností by humanitární subjekty měly kontaktovat příslušný vnitrostátní orgán²² s dotazem, zda jsou jejich postupy v souladu s ustanovením o zákazu obcházení

²⁰ Například záznam „Al-Kawthar Money Exchange“, záznam „Selselat Al-Thahab“ a záznam „Hanifa Money Exchange Office“, příloha I nařízení o organizacích al-Káida a ISIL založeného na rozhodnutí OSN.

²¹ Například záznam „Benevolence International Fund (také znám jako Benevolent International Fund, b) BIF-Canada)“, adresa 2465, Cawthra Road, Unit 203, Mississauga, Ontario, L5A 3P2 Kanada, PO box 1508, Station B, Mississauga, Ontario, L4Y 4G2 Kanada, PO box 40015, 75, King Street South, Waterloo, Ontario, N2J 4V1 Kanada, 92, King Street, 201, Waterloo, Ontario, N2J 1P5 Kanada, příloha I nařízení o organizacích al-Káida a ISIL založeného na rozhodnutí OSN.

obsaženým v nařízeních EU o protiteroristických sankcích²³. Příslušné vnitrostátní orgány by měly v tomto ohledu poskytovat humanitárním subjektům jasné a včasné pokyny.

3. Mohou léčivé přípravky, zdravotnické vybavení, dezinfekční prostředky a ochranné prostředky představovat „hospodářské zdroje“?

Ano. Podle definice uvedené v nařízeních EU o protiteroristických sankcích²⁴ a v pokynech k provádění a vyhodnocování omezujících opatření (sankcí)²⁵ se „hospodářskými zdroji“ rozumějí aktiva všeho druhu, hmotná či nehmotná, movitá či nemovitá, „*která nejsou finančními prostředky, ale lze je použít k získání finančních prostředků, zboží a služeb*“. Poskytnutí šarží léčivých přípravků, zdravotnického vybavení, dezinfekčních prostředků určené osobě umožňuje této osobě například toto zboží prodat a získat za ně finanční prostředky. Jedná se tedy o poskytnutí hospodářských zdrojů určené osobě či subjektu nebo v jejich prospěch. Mohlo by tomu tak být v případě, kdy jsou zdravotnické prostředky poskytnuty určeným osobám nebo subjektům vykonávajícím dobročinnou činnost nebo působícím v oblasti, kterou určená osoba nebo subjekt fakticky kontroluje. Ke zpřístupnění hospodářských zdrojů určené osobě či subjektu nebo v jejich prospěch je nutné předchozí povolení příslušného vnitrostátního orgánu.

O zpřístupnění hospodářských zdrojů určené osobě by se nicméně nejednalo, pokud by této osobě byly poskytnuty jednotlivé kusy výše uvedeného zboží pro její vlastní potřebu nebo ochranu. Nařízení EU o protiteroristických sankcích navíc obsahují výjimky, které příslušným vnitrostátním orgánům umožňují povolit zpřístupnění finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů, pokud jsou nezbytné pro uspokojení základních potřeb určených osob a jejich závislých rodinných příslušníků, včetně plateb za potraviny, léčivé přípravky a lékařskou péči²⁶.

4. Může poskytnutí lékařské pomoci představovat „zpřístupnění hospodářských zdrojů“ určeným osobám nebo subjektům?

V zásadě se má za to, že poskytování lékařské pomoci (tj. zdravotnických služeb a souvisejícího materiálu, jako jsou léčivé přípravky pro osobní spotřebu) osobám, které

²² Seznamy příslušných vnitrostátních orgánů jsou k dispozici v příloze II nařízení o organizacích al-Káida a ISIL založeného na rozhodnutí OSN; příloze II autonomního nařízení EU o al-Káidě a ISIL a příloze autonomního nařízení EU o boji proti terorismu.

²³ Článek 4 nařízení o organizacích al-Káida a ISIL založeného na rozhodnutí OSN; článek 11 autonomního nařízení EU o al-Káidě a ISIL; článek 3 autonomního nařízení EU o boji proti terorismu.

²⁴ Ustanovení čl. 1 odst. 2 nařízení o organizacích al-Káida a ISIL založeného na rozhodnutí OSN; čl. 1 písm. b) autonomního nařízení EU o al-Káidě a ISIL; čl. 1 odst. 1 autonomního nařízení EU o boji proti terorismu.

²⁵ Pokyny k provádění a vyhodnocování omezujících opatření (sankcí) zveřejněné Radou Evropské unie, bod 61, s. 26, ref. č. 5664/18, 4. května 2018. (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5664-2018-INIT/cs/pdf>).

²⁶ Ustanovení čl. 2a odst. 1 písm. a) nařízení o organizacích al-Káida a ISIL založeného na rozhodnutí OSN; čl. 5 písm. a) autonomního nařízení o al-Káidě a ISIL; čl. 5 odst. 2 bodu 1 autonomního nařízení EU o boji proti terorismu.

jsou nakaženy nebo u nichž existuje podezření na nákazu COVID-19, samo o sobě nemá samostatnou hospodářskou hodnotu a nelze jej směnit za finanční prostředky nebo hospodářské zdroje. Nejedná se tudíž o hospodářský zdroj, a zapojení určené osoby do poskytování takové lékařské pomoci proto neporuší nařízení EU o protiteroristických sankcích.

Pokud jde o konkrétní případ, kdy se určená osoba zapojí do řetězce vedoucího k poskytování humanitární pomoci, viz otázka 1. Pokud jde o zajištění toho, aby určeným osobám nebo subjektům nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, jestliže například určené osoby nebo subjekty účtují příjemcům takové lékařské pomoci za poskytnutou službu poplatek nebo získají v souvislosti s poskytováním lékařské pomoci jakýkoli hospodářský zdroj ve svůj prospěch, viz otázka 2.

5. Mohou humanitární subjekty poskytovat finanční prostředky místním organizacím za účelem boje proti pandemii COVID-19 v zeměpisných oblastech, v nichž působí osoby nebo subjekty označené v nařízeních EU o protiteroristických sankcích?

Ano. Pokud jde o konkrétní případ, kdy se určená osoba nebo subjekt zapojí do řetězce vedoucího k poskytování humanitární pomoci, viz otázka 1. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby určeným osobám nebo subjektům nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 2.

II. OMEZENÍ DOVOZU A VÝVOZU

6. Jsou podle nařízení EU o protiteroristických sankcích přípustné prodej, dodávky, převod nebo vývoz jakéhokoli zboží a technologií dodávaných pro humanitární účely za účelem boje proti pandemii COVID-19?

Ano. Sankce EU stanovené v nařízeních EU o protiteroristických sankcích jsou cílené, mají jasné cíle a zaměřují se na konkrétní osoby prostřednictvím zmrazení jejich majetku a zákazem zpřístupnění finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů těmto osobám. Prodej, dodávky, převod nebo vývoz jakéhokoli zboží do zeměpisných oblastí, v nichž působí osoby a subjekty označené v nařízeních EU o protiteroristických sankcích, nejsou jako takové omezeny. To znamená, že obecně platí, že protiteroristické sankce EU nemají vliv na prodej, dodávky, převod nebo vývoz jakéhokoli zboží a technologií za účelem boje proti pandemii COVID-19. V této souvislosti „zboží a technologie“ zahrnují mimo jiné osobní ochranné prostředky, ventilátory nebo poháněné respirátory pro lékařské účely (asistované dýchání) a další zdravotnické prostředky k boji proti onemocnění COVID-19, jakož i testovací soupravy pro onemocnění COVID-19 (jako je souprava pro kvantitativní qRT-PCR v reálném čase), léčivé přípravky, dezinfekční prostředky, detergenty nebo chemické látky.

Pokud jde o konkrétní případ, kdy se určená osoba nebo subjekt zapojí do řetězce vedoucího k poskytnutí takového zboží a technologií určených pro humanitární pomoc, viz otázka 1. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby určeným osobám nebo subjektům nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 2.

III. JINÉ OTÁZKY

7. Mohou banky EU otevřít nový bankovní účet u úvěrových nebo finančních institucí v zeměpisných oblastech, v nichž působí osoby a subjekty označené v

nařízeních EU o protiteroristických sankcích, je-li účelem podpora humanitární pomoci v boji proti pandemii COVID-19?

Ano. Bankovní činnosti jsou podle nařízení EU o protiteroristických sankcích povoleny za předpokladu, že finanční instituce není určeným subjektem. To zahrnuje založení nových korespondenčních bankovních vztahů a založení nových společných podniků. Banky mohou v těchto oblastech otevírat rovněž kanceláře, pobočky a dceřiné společnosti. V současné době se na žádné finanční instituce nevztahují omezující opatření v rámci protiteroristických sankcí EU²⁷.

8. Mohou státní příslušníci EU cestovat do zeměpisných oblastí, v nichž působí osoby nebo subjekty označené v nařízeních EU o protiteroristických sankcích, za účelem poskytování lékařské pomoci v boji proti pandemii COVID-19?

Ano. Žádné ustanovení nařízení EU o protiteroristických sankcích v zásadě nezakazuje cestovat do zeměpisných oblastí, v nichž působí osoby a subjekty označené v těchto nařízeních.

Pokud jde o konkrétní případ, kdy se určená osoba nebo subjekt zapojí do řetězce vedoucího k poskytování humanitární pomoci, viz otázka 1. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby určeným osobám nebo subjektům nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 2.

9. Mohou humanitární subjekty nakupovat pohonné hmoty, pronajímat vozidla nebo využívat soukromé dopravní služby k přepravě zdravotnického vybavení za účelem boje proti pandemii COVID-19 v zeměpisných oblastech, v nichž působí osoby nebo subjekty označené v nařízeních EU o protiteroristických sankcích?

Ano. Pokud jde o konkrétní případ, kdy se určená osoba nebo subjekt zapojí do řetězce vedoucího k poskytování humanitární pomoci, viz otázka 1. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby určeným osobám nebo subjektům nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 2.

10. Mohou humanitární subjekty pomoci přemístit nebo evakuovat osoby postižené pandemií COVID-19 do jiných míst v zeměpisných oblastech nebo mimo oblasti, v nichž působí osoby nebo subjekty označené v nařízeních EU o protiteroristických sankcích?

Ano. Pokud jde o konkrétní případ, kdy se určená osoba nebo subjekt zapojí do řetězce vedoucího k přemístění osob postižených onemocněním COVID-19, viz otázka 1. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby určeným osobám nebo subjektům nebyly v procesu vedoucím k přemístění osob postižených onemocněním COVID-19 zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 2.

11. Mohou humanitární subjekty financovat výstavbu provizorních nemocnic, hygienizačních provozů nebo dočasné infrastruktury pro boj proti pandemii COVID-19 v zeměpisných oblastech, v nichž působí osoby nebo subjekty

²⁷ Humanitární subjekty by však měly věnovat pozornost podnikům poskytujícím peněžní služby, které jsou označeny v nařízeních EU o protiteroristických sankcích (viz poznámka pod čarou č. 20).

označené v nařízeních EU o protiteroristických sankcích, nebo se na této výstavbě podílet?

Ano. Pokud jde o konkrétní případ, kdy určená osoba nebo subjekt jsou zapojeny do výstavby a/nebo z ní mají hospodářský prospěch, viz otázka 1. Tak by tomu mohlo být například tehdy, pokud si určená osoba účtuje poplatek za přístup k dočasné infrastruktuře nebo pokud tato infrastruktura po skončení krize v důsledku pandemie COVID-19 zůstane v jejím vlastnictví.

12. Mohou humanitární subjekty poskytovat humanitární pomoc, pokud ji lze poskytnout pouze prostřednictvím určených osob nebo subjektů?

Humanitární subjekty musí vždy hledat řešení, která neporušují sankce EU. Humanitární subjekty jsou proto povinny poskytovat humanitární pomoc prostřednictvím osob, které nejsou označeny v nařízeních EU o protiteroristických sankcích a v rámci jiných platných sankcí. V souladu s mezinárodním humanitárním právem by v případě, že nejsou dostupné žádné jiné možnosti, neměly sankce EU v poskytování humanitární pomoci bránit. To však není pravděpodobné vzhledem k tomu, že se nařízení EU o protiteroristických sankcích zaměřují na určené osoby a subjekty odpovědné za činy vnitrostátního a mezinárodního terorismu.

13. Měly by humanitární subjekty prověřovat konečné příjemce humanitární pomoci související s pandemií COVID-19?

Ne. Podle mezinárodního humanitárního práva, ustanovení čl. 214 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie a humanitárních zásad lidskosti, nestrannosti, nezávislosti a neutrality musí být humanitární pomoc poskytována bez diskriminace. Při určování, zda jsou jednotlivci v nouzi, musí humanitární subjekty postupovat podle těchto zásad. Je-li po tomto určení zřejmé, že osoba v nouzi je konečným příjemcem, není třeba konečného příjemce prověřovat.

IV. DALŠÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY

14. Jsou humanitární subjekty při poskytování pomoci v boji proti pandemii COVID-19 v zeměpisných oblastech, v nichž působí subjekty označené v nařízeních EU o protiteroristických sankcích, povinny dodržovat jiné sankce EU²⁸ než nařízení EU o protiteroristických sankcích?

Ano. Nařízení EU o protiteroristických sankcích se zaměřují na osoby, subjekty a orgány, které se mohou nacházet v prostředí podléhajícím sankčním režimům EU, jež se zaměřují na konkrétní zeměpisné oblasti (např. Sýrie, Somálsko, Írán, Jemen)²⁹. Humanitární

²⁸ Viz též poznámka pod čarou č. 2.

²⁹ Nařízení Rady (EU) č. 36/2012 ze dne 18. ledna 2012 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Sýrii a o zrušení nařízení (EU) č. 442/2011 (Úř. věst. L 16, 19.1.2012, s. 1); nařízení Rady (ES) č. 147/2003 ze dne 27. ledna 2003 o některých omezujících opatřeních vůči Somálsku (Úř. věst. L 24, 29.1.2003, s. 2); nařízení Rady (EU) č. 359/2011 ze dne 12. dubna 2011 o omezujících opatřeních namířených proti některým osobám, subjektům a orgánům s ohledem na situaci v Íránu (Úř. věst. L 100, 14.4.2011, s. 1); nařízení Rady (EU) č. 267/2012 ze dne 23. března 2012 o omezujících opatřeních vůči Íránu a o zrušení nařízení (EU) č. 961/2010 (Úř. věst. L 88, 24.3.2012, s. 1); nařízení Rady (EU) č. 1352/2014 ze dne 18. prosince 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Jemenu (Úř. věst. L 365, 19.12.2014, s. 60).

subjekty musí zajistit, aby kromě případných sankcí stanovených v nařízeních EU o protiteroristických sankcích poskytovaly humanitární pomoc i v souladu s těmito sankcemi EU. Například humanitární činnosti prováděné v určité části syrského území kontrolované určenou teroristickou skupinou musí být v souladu mimo jiné s platnými omezujícími opatřeními v rámci sankcí EU vůči Sýrii (viz kapitola o Sýrii v těchto pokynech), jakož i s opatřeními vyplývajícími z nařízení EU o protiteroristických sankcích, v nichž je dotyčná teroristická skupina určena³⁰. V případě pochybností je třeba konzultovat příslušný vnitrostátní orgán ohledně otázek týkajících se dodržování nařízení EU o protiteroristických sankcích a jiných sankčních režimů, například v souvislosti s možnými humanitárními výjimkami, které jsou stanoveny ve zvláštních sankčních režimech EU, ale nejsou zahrnuty v nařízeních EU o protiteroristických sankcích. Viz rovněž otázka 17 v kapitole o Íránu a otázka 23 v kapitole o Sýrii, které jsou obsaženy v těchto pokynech.

15. Nařízení EU o protiteroristických sankcích nejsou spojena s žádnou konkrétní zeměpisnou oblastí. Jak mohou humanitární subjekty určit označení podle nařízení EU o protiteroristických sankcích, která jsou „relevantní“ pro jejich projekt humanitární pomoci?

Oblast působnosti sankcí EU není nikdy omezena na konkrétní zeměpisnou oblast související s určenými osobami, subjekty nebo orgány. Například zákaz zpřístupnit finanční prostředky osobě označené v nařízení o Sýrii nebo v její prospěch se uplatní bez ohledu na místo, kde se určená osoba nachází³¹. Viz rovněž otázka 17 v kapitole o Íránu a otázka 23 v kapitole o Sýrii, které jsou obsaženy v těchto pokynech.

Označení v nařízeních EU o protiteroristických sankcích zahrnuje osoby, subjekty a orgány různých národností, které se nacházejí v různých zemích. Humanitární subjekty by měly zpravidla kontrolovat všechny seznamy, neboť nemohou předpokládat, že pro jejich humanitární projekt jsou relevantní pouze některá označení. Je tomu tak také proto, že řada osob, subjektů a orgánů označených v nařízeních EU o protiteroristických sankcích působí v několika zemích, v přeshraničních oblastech, či dokonce z jiných oblastí³².

O některých osobách, subjektech nebo orgánech označených v nařízeních EU o protiteroristických sankcích je nicméně známo, že působí v konkrétních zeměpisných oblastech. Humanitární subjekty by měly shromáždit informace s cílem určit, zda je

³⁰ Například záznam „Al-Nusrah Front for the People of the Levant“, příloha I nařízení o organizacích al-Káida a ISIL založeného na rozhodnutí OSN, který uvádí v části „Další informace: a) působí v Syrské arabské republice“; záznam „Abdallah Azzam Brigades (AAB)“, příloha I nařízení o organizacích al-Káida a ISIL založeného na rozhodnutí OSN, který uvádí v části „Další informace: působí v Libanonu, Sýrii a na Arabském poloostrově“.

³¹ Avšak vzhledem k tomu, že nařízení o Sýrii (viz kapitola o Sýrii) ukládá sankce fyzickým nebo právnickým osobám, jakož i subjektům a orgánům, které byly určeny jako osoby či subjekty odpovědné za násilné represe proti civilnímu obyvatelstvu v Sýrii, jako osoby či subjekty, které mají prospěch z tohoto režimu nebo které jej podporují, nebo osoby a subjekty s ním spojené, je pravděpodobné, že tyto fyzické nebo právnické osoby, jakož i subjekty a orgány působí v Sýrii a ze Sýrie. Humanitární subjekty poskytující pomoc v Sýrii by proto měly věnovat pozornost především sankcím a označením obsaženým v nařízení o Sýrii.

³² Viz též poznámka pod čarou č. 20.

známo, že zeměpisné oblasti, v nichž má být humanitární pomoc poskytována, jsou oblastmi, v nichž působí konkrétní určené osoby nebo subjekty, a v takovém případě by měly věnovat zvláštní pozornost zajištění toho, aby jim nebo v jejich prospěch nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje.

Nařízení EU o protiteroristických sankcích často obsahují informace („identifikátory“)³³, které mohou humanitární subjekty konzultovat, aby určily, zda určená osoba nebo subjekt působí v příslušné zeměpisné oblasti.

16. Měly by humanitární subjekty podléhající jurisdikci členského státu dodržovat protiteroristické sankce třetích zemí?

Ne. Humanitární subjekty spadající do jurisdikce členských států jsou povinny dodržovat pouze sankce EU.

³³ „Identifikátory“ jsou doplňující informace, které pomáhají identifikovat určenou osobu nebo subjekt. Ačkoliv se nejběžnější „identifikátory“ týkají přezdívek, míst a dat narození nebo čísel cestovních pasů, v některých případech obsahují sankce EU informace o místě působení určených osob nebo subjektů. Například záznam „Harakat-ul Jihad Islami“, příloha I nařízení o organizacích al-Káida a ISIL založeného na rozhodnutí OSN, který uvádí v písmenu d) „působí v Indii, Pákistánu a Afghánistánu“; záznam „Al-Qaida in the Arabian Peninsula“, příloha I nařízení o organizacích al-Káida a ISIL založeného na rozhodnutí OSN, který v oddíle „Další informace“ uvádí: „umístění: Jemen nebo Saúdská Arábie (2004-2006)“; záznam „Hassan Dahir Aweys“, příloha I nařízení o organizacích al-Káida a ISIL založeného na rozhodnutí OSN, který v oddíle „Další informace“ uvádí „a) jižní Somálsko (od listopadu 2012), b) od listopadu 2007 se také údajně nachází v Eritreji“; záznam „Islamic Movement of Uzbekistan“, příloha I nařízení o organizacích al-Káida a ISIL založeného na rozhodnutí OSN, který v oddíle „Další informace“ uvádí: „b) aktivní v afghánsko-pákistánském pohraničí, severním Afghánistánu a Střední Asii“.

ÍRÁN

ODKAZY NA PRÁVNÍ PŘEDPISY A POKYNY

„Nařízení o Íránu“:

- nařízení Rady (EU) č. 267/2012 ze dne 23. března 2012 o omezujících opatřeních vůči Íránu a o zrušení nařízení (EU) č. 961/2010³⁴ (dále jen „nařízení o íránských zbraních hromadného ničení“)
- nařízení Rady (EU) č. 359/2011 ze dne 12. dubna 2011 o omezujících opatřeních namířených proti některým osobám, subjektům a orgánům s ohledem na situaci v Íránu³⁵ (dále jen „nařízení o závažném porušování lidských práv v Íránu“)

Další příslušné právní předpisy a dokumenty EU:

- nařízení Rady (ES) č. 2271/96 ze dne 22. listopadu 1996 o ochraně proti účinkům právních předpisů přijatých určitou třetí zemí uplatňovaných mimo její území, jakož i proti účinkům opatření na nich založených nebo z nich vyplývajících³⁶ (dále jen „blokovací nařízení“)
- pokyny Evropské komise: „Otázky a odpovědi: přijetí aktualizace blokovacího nařízení“³⁷
- dokument Evropské komise nazvaný „Questions and answers due diligence on sanctions for EU businesses dealing with Iran“³⁸

Dne 20. července 2015 Rada bezpečnosti Organizace spojených národů přijala rezoluci 2231 (2015) o společném komplexním akčním plánu, na němž se dohodly Írán a skupina E3 / EU+3 (Čína, Francie, Německo, Ruská federace, Spojené království a USA, společně s vysokou představitelkou Evropské unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku). V den provedení společného komplexního akčního plánu (16. ledna 2016) EU zrušila všechny své hospodářské a finanční sankce uložené v souvislosti s íránským jaderným programem.

V důsledku toho je povoleno několik činností a souvisejících služeb, které mohou být rovněž důležité pro poskytování humanitární pomoci, a to: **finanční, bankovní a pojišťovací činnosti, jakož i činnosti v odvětví lodní a jiné dopravy Íránu.** Další podrobnosti o zrušení sankcí v souladu se společným komplexním akčním plánem jsou

³⁴ Úř. věst. L 88, 24.3.2012, s. 1–112.

³⁵ Úř. věst. L 100, 14.4.2011, s. 1–11.

³⁶ Úř. věst. L 309, 29.11.1996, s. 1–6.

³⁷ Úř. věst. C 277I, 7.8.2018, s. 4–10.

³⁸ https://ec.europa.eu/info/files/faqs-restrictive-measures-iran_en

uvedeny v oddíle 3 **informační poznámky o zrušení sankcí EU v rámci společného komplexního akčního plánu**³⁹.

V reakci na odstoupení Spojených států od společného komplexního akčního plánu aktualizovala EU blokovací nařízení tak, aby v jeho příloze byly obsaženy opětovně zavedené mimoúzemní sankce USA, čímž zmírnila dopad těchto sankcí na hospodářské subjekty EU, které v Íránu a s Íránem obchodují legálně. Tato aktualizace byla součástí podpory EU pro pokračující, úplné a účinné provedení společného komplexního akčního plánu, mimo jiné udržováním legitimních obchodních a hospodářských vztahů mezi EU a Íránem, které se normalizovaly při zrušení sankcí v jaderné oblasti v důsledku společného komplexního akčního plánu.

Sankce EU vůči Íránu, které jsou po zrušení omezujících opatření v rámci společného komplexního akčního plánu stále platné, jsou cílené, mají jasné cíle a zaměřují se na konkrétní osoby, subjekty nebo zboží, které obvykle nejsou do humanitární pomoci zapojeny. Sankce EU vůči Íránu **se nevztahují na léčivé přípravky, zdravotnické vybavení a lékařskou pomoc poskytovanou obecně obyvatelstvu. Zdravotnické vybavení jako takové, včetně osobních ochranných prostředků, respirátorů, kyslíku a ventilátorů, jakož i léčivé přípravky a další zdravotnický materiál potřebný pro boj s pandemií COVID-19 nepodléhají přímým omezením vývozu, dodávek, financování nebo použití v Íránu (viz oddíl II).** Je proto velmi nepravděpodobné, že by sankce EU mohly zasahovat do humanitární pomoci v boji proti pandemii COVID-19 určené lidem v Íránu, kteří to potřebují.

Ve zvláštních a velmi omezených případech však vývoz, dodávky nebo financování těchto položek ze strany humanitárních subjektů mohou být nepřímo ovlivněny jinými omezeními, například zmrazením finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů některých osob, subjektů a orgánů, na které se vztahují sankce EU („určené osoby“) a které mohou být do příslušných transakcí zapojeny.

Bez ohledu na zrušení sankcí podle společného komplexního akčního plánu zůstala v platnosti řada opatření a omezení souvisejících se šířením zbraní hromadného ničení, a to i po dni provedení v souladu se společným komplexním akčním plánem⁴⁰. Další zrušení sankcí se očekává v roce 2023, v souladu s harmonogramem stanoveným ve společném komplexním akčním plánu.

EU mimoto zavedla od roku 2011 sankce v reakci na závažné porušování lidských práv v Íránu⁴¹.

³⁹ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/jcpoa_note_cs.pdf.

⁴⁰ Jedná se mimo jiné o zbrojní embargo, opatření týkající se raketových technologií, omezení některých převodů jaderného materiálu a jaderných činností a ustanovení týkající se některých kovů a softwaru, jež podléhají zvláštnímu režimu udělování povolení. V souladu se společným komplexním akčním plánem by k dalšímu zrušení omezujících opatření mělo dojít v roce 2023. Body 19 a 20 přílohy V společného komplexního akčního plánu.

⁴¹ Tyto sankce zahrnují cestovní omezení a zmrazení majetku určitých osob a subjektů, jakož i embargo na vybavení, které lze použít k vnitřní represii, a na zařízení, které lze použít ke sledování nebo odposlechu internetu a telefonní komunikace v mobilních nebo pevných sítích.

Sankce EU vůči Íránu obecně neumožňují zpřístupnit určeným osobám finanční prostředky a hospodářské zdroje, ačkoliv existuje řada odchylek (viz oddíl I). V souladu s mezinárodním humanitárním právem by nicméně v případě, že nejsou dostupné žádné jiné možnosti, neměly sankce EU v poskytování humanitární pomoci bránit. Je však nepravděpodobné, že by tato zásada byla v daném případě uplatněna vzhledem k cílené povaze omezujících opatření v rámci sankcí EU vůči Íránu, jakož i typu a omezenému počtu určených subjektů.

Pomocné činnosti potřebné k podpoře poskytování zdravotnických prostředků (např. přeprava zdravotnických prostředků, směnářské činnosti a skladování) jsou v zásadě povoleny. I když možnost, že by tyto činnosti spadly do působnosti zvláštních omezení, je nepravděpodobná, humanitární subjekty by je měly před provedením pečlivě zkontrolovat podle těchto pokynů a v případě potřeby si pokyny vyžádat od příslušného vnitrostátního orgánu.

I. ZÁKAZ ZPŘÍSTUPNĚNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ A HOSPODÁŘSKÝCH ZDROJŮ URČENÝM OSOBÁM⁴²

1. Mohou humanitární subjekty spolupracovat s určenými osobami, pokud je to nutné k poskytování humanitární pomoci civilnímu obyvatelstvu v Íránu v souvislosti s pandemií COVID-19?

Ano. Humanitární subjekty mohou spolupracovat s určenými osobami, je-li to nutné k organizaci bezpečného a účinného poskytování humanitární pomoci.

Jestliže do humanitární transakce zasahuje určená osoba, neznamená to tudíž automaticky, že se od transakce musí upustit. Pokud určené osobě nejsou zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, nařízení o Íránu spojení s touto osobou nezakazují.

2. Jak mohou humanitární subjekty zajistit, že při poskytování pomoci v boji proti pandemii COVID-19 nebudou zpřístupňovat finanční prostředky nebo hospodářské zdroje určeným osobám, subjektům nebo orgánům?

Humanitární subjekty by již měly mít zavedeny požadované postupy, aby mohly provádět nezbytné kontroly k zajištění, že partneři zapojení do poskytování humanitární pomoci nejsou určeni v rámci sankcí EU. V souvislosti s poskytováním pomoci v boji proti šíření COVID-19 v Íránu by měla být věnována zvýšená pozornost určeným osobám, subjektům a orgánům propojeným s odvětvím zdravotnictví a logistiky, jakož i příslušníkům Islámských revolučních gard (IRGC), které působí v rozsáhlých odvětvích íránské ekonomiky včetně zdravotní péče⁴³. Humanitární subjekty by rovněž měly zajistit, aby finanční prostředky a hospodářské zdroje včetně zdravotnického vybavení

⁴² Přílohy VIII, IX, XIII a XIV nařízení o íránských zbraních hromadného ničení a příloha I nařízení o závažném porušování lidských práv v Íránu obsahují seznamy určených jednotlivců, subjektů a orgánů, které podléhají sankcím EU. Tyto seznamy jsou zohledněny v mapě sankcí EU (<https://www.sanctionsmap.eu>) a v databázi finančních sankcí (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>), jež jsou obě humanitárním subjektům volně k dispozici. Tyto seznamy jsou pravidelně aktualizovány. Oficiálním zdrojem práva EU je Úřední věstník EU, který má v případě rozporu přednost.

⁴³ Islámské revoluční gardy (IRGC) jsou zahrnuty v položce 1 části B oddílu II přílohy IX nařízení o íránských zbraních hromadného ničení.

nebyly určenými osobami odkloněny. To vyžaduje přijetí potřebných bezpečnostních opatření a kontrol, aby bylo zajištěno, že tyto osoby (např. IRGC) dotčené finanční prostředky a hospodářské zdroje nezabaví a že je poskytnutý zdravotnický materiál použit pro zamýšlené humanitární účely.

Humanitární subjekty, zejména ty, které jsou nejbližší externím partnerům a subdodavatelům, by měly shromáždit co možná nejvíce informací a informovat své partnery, nejlépe smluvně, že finanční prostředky nebo hospodářské zdroje nesmí být zpřístupněny určeným osobám nebo v jejich prospěch. Tento zákaz se vztahuje i na používání systému hawala a jiných neformálních způsobů převádění peněz.

Podle čl. 42 odst. 2 nařízení o íránských zbraních hromadného ničení a čl. 8 odst. 2 nařízení o závažném porušování lidských práv v Íránu nevyplývá pro porušitele sankcí EU žádná odpovědnost, pokud nevěděl a neměl rozumný důvod předpokládat, že dané zákazy porušuje. V tomto duchu by sankce EU neměly vést ke snaze o dodržování předpisů nad rámec toho, co skutečně vyžadují. Zejména by neměly být vykládány v tom smyslu, že vyžadují, aby humanitární subjekty vynakládaly nereálné úsilí na shromažďování důkazů nebo prokazování negativních skutečností.

Humanitární subjekty jsou povinny poskytovat humanitární pomoc prostřednictvím činností a osob, které nejsou omezeny na základě nařízení o Íránu a dalších platných sankcí. V souladu s mezinárodním humanitárním právem by v případě, že nejsou dostupné žádné jiné možnosti, neměly sankce EU v poskytování humanitární pomoci bránit. To však v daném případě není pravděpodobné vzhledem k cílené povaze určení podle nařízení o Íránu. Viz rovněž otázka 15.

V případě pochybností by se humanitární subjekty měly obrátit na příslušný vnitrostátní orgán⁴⁴ s dotazem, zda jsou jejich postupy v souladu s ustanovením o zákazu obcházení obsaženým v nařízeních o Íránu⁴⁵. Příslušné vnitrostátní orgány by měly v tomto ohledu poskytovat humanitárním subjektům jasné a včasné pokyny.

3. Mohou léčivé přípravky, zdravotnické vybavení, dezinfekční prostředky a ochranné prostředky představovat „hospodářské zdroje“?

Ano. Podle definice v nařízeních o Íránu se „hospodářskými zdroji“ rozumějí aktiva všeho druhu, „*ať hmotná nebo nehmotná, movitá či nemovitá, která nejsou finančními prostředky, ale lze je použít k získání finančních prostředků, zboží nebo služeb*“⁴⁶. Jsou-li určené osobě poskytnuty šarže léčivých přípravků, zdravotnické vybavení a dezinfekční prostředky, může tato osoba například dané zboží prodat a získat za ně finanční prostředky, jedná se tedy o poskytnutí hospodářských zdrojů určené osobě nebo v její prospěch. Mohlo by tomu tak být v případě, kdy jsou zdravotnické prostředky poskytnuty určeným osobám v íránské státní správě. Ke zpřístupnění hospodářských zdrojů určené

⁴⁴ Seznamy příslušných vnitrostátních orgánů jsou k dispozici v příloze II nařízení o závažném porušování lidských práv v Íránu a v příloze X nařízení o íránských zbraních hromadného ničení.

⁴⁵ Ustanovení čl. 2 odst. 3 nařízení o závažném porušování lidských práv v Íránu a článku 41 nařízení o íránských zbraních hromadného ničení.

⁴⁶ Ustanovení čl. 1 písm. c) nařízení o závažném porušování lidských práv v Íránu a čl. 1 písm. h) nařízení o íránských zbraních hromadného ničení.

osobě nebo v její prospěch je nutné předchozí povolení příslušného vnitrostátního orgánu.

O zpřístupnění hospodářských zdrojů určené osobě by se nicméně nejednalo, pokud by této osobě byly poskytnuty jednotlivé kusy výše uvedeného zboží pro její vlastní potřebu nebo ochranu. Nařízení o Íránu navíc obsahují odchylky, které umožňují příslušným vnitrostátním orgánům povolit zpřístupnění finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů, pokud jsou nezbytné k uspokojení základních potřeb určených osob a jejich závislých rodinných příslušníků, včetně plateb za potraviny, léčivé přípravky a lékařskou péči⁴⁷.

4. Může poskytnutí lékařské pomoci představovat „zpřístupnění hospodářských zdrojů“ určeným osobám?

V zásadě se má za to, že poskytování lékařské pomoci osobám, které jsou nakaženy nebo u nichž existuje podezření na nákazu COVID-19, samo o sobě nemá samostatnou hospodářskou hodnotu a nelze jej směnit za finanční prostředky nebo hospodářské zdroje. Nepředstavuje tedy hospodářský zdroj, a zapojení určené osoby do poskytování takové lékařské pomoci tudíž nebude porušením nařízení o Íránu.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí lékařské pomoci, viz otázka 1. Pokud jde o zajištění toho, aby určeným osobám nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, například pokud tyto osoby účtují příjemcům za poskytovanou službu poplatek nebo v souvislosti s poskytováním lékařské pomoci získávají jakékoliv hospodářské zdroje ve svůj prospěch, viz otázka 2.

5. Mohou humanitární subjekty poskytnout finanční prostředky místním organizacím v Íránu za účelem boje proti pandemii COVID-19?

Ano.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí humanitární pomoci, viz otázka 1. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby určeným osobám nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 2.

II. OMEZENÍ DOVOZU A VÝVOZU⁴⁸

6. Je podle nařízení o Íránu povoleno poskytování ventilátorů nebo poháněných respirátorů pro lékařské účely (asistované dýchání) a jiných zdravotnických prostředků k boji proti pandemii COVID-19?

⁴⁷ Článek 4 nařízení o závažném porušování lidských práv v Íránu a článek 26 nařízení o íránských zbraních hromadného ničení.

⁴⁸ Přílohy I, II, III, VIIA a VIIB nařízení o íránských zbraních hromadného ničení a přílohy III a IV nařízení o závažném porušování lidských práv v Íránu obsahují seznamy zboží a technologií, na které se vztahují sankce EU.

Ano. Podle nařízení o Íránu v zásadě není prodej, dodávky, převod, vývoz a financování zdravotnických prostředků včetně ventilátorů nebo poháněných respirátorů pro lékařské účely zakázán.

Nicméně vzhledem k tomu, že několik málo položek může být vhodných pro rozdílná použití, z nichž některá nemají nic společného s humanitárními činnostmi, může být nutné posoudit individuálně technické vlastnosti konkrétního zařízení⁴⁹, jež má být vyvezeno, aby se zajistilo, že je skutečně určeno výhradně pro lékařské účely, a nikoli pro vojenské či balistické činnosti nebo činnosti týkající se šíření jaderných zbraní.

To vysvětluje, proč prodej, dodávky, převod, vývoz a financování určitého zboží a technologií podléhají předchozímu povolení příslušných vnitrostátních orgánů. Jedná se například o mikroskopy a související zařízení a detektory (včetně těch, které používají rentgenovou nebo elektronovou spektroskopii)⁵⁰, neboť by mohly být použity pro činnosti související s obohacováním uranu, které nejsou v souladu se společným komplexním akčním plánem. Vývoz jiného zboží, jako jsou některé vyvažovací stroje, může být povolen příslušnými vnitrostátními orgány, pokud jsou tyto stroje určeny pro lékařské vybavení, ale jinak je to zakázáno, protože by mohly být použity při vývoji nosičů jaderných zbraní.

K získání povolení musí humanitární subjekty prokázat, že zařízení nepřispívá k činnostem, které nejsou v souladu se společným komplexním akčním plánem. Vzor obsažený v příloze IIa může poskytnout některé údaje o prvcích, u kterých může být nutné, aby jim humanitární subjekty věnovaly pozornost. Humanitární subjekty mohou požádat příslušný vnitrostátní orgán o další pokyny, pokud jde o informace potřebné k doložení žádosti.

Článek 4a nařízení o íránských zbraních hromadného ničení mimoto zakazuje prodej, dodávky, převod, vývoz a financování určitého zboží a technologií, včetně konkrétních typů digitálních počítačů a elektronických sestav⁵¹, neboť by mohly přispět k vývoji nosičů jaderných zbraní.

Pokud jde o technické specifikace, měly by humanitární subjekty vyhledat informace od výrobce. V případě pochybností by se měly obrátit na příslušný vnitrostátní orgán.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí humanitární pomoci, viz otázka 1. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby určeným osobám nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 2.

⁴⁹ Ačkoliv se může zdát, že zboží a technologie uvedené v otázce 6 odpovídají položkám v příloze I nařízení Rady (ES) č. 428/2009 („nařízení o zboží dvojího užití“, Úř. věst. L 134, 29.5.2009, s. 1–269), zboží dvojího užití má významné charakteristické rysy.

⁵⁰ Článek 3a. Zejména položka II.A2.003 a II.A6.016 v příloze II nařízení o íránských zbraních hromadného ničení.

⁵¹ Viz zejména položka 4A003 v příloze III nařízení o íránských zbraních hromadného ničení.

7. Je podle nařízení o Íránu povoleno poskytování léčivých přípravků, dezinfekčních prostředků, detergentů nebo chemických látek k boji proti pandemii COVID-19?

Ano. Sankce EU stanovené v nařízení o Íránu v zásadě nezakazují prodej, dodávky, převod nebo vývoz, financování či použití léčivých přípravků, mýdel, dezinfekčních prostředků (biocidů), detergentů nebo chemických látek pro lékařské účely potřebných pro boj proti pandemii COVID-19.

Prodej, dodávky, převod nebo vývoz, financování či použití některých chemických látek však podléhají povolení příslušných vnitrostátních orgánů podle článku 2a nařízení o íránských zbraních hromadného ničení, protože mohou být použity také pro šíření jaderných zbraní.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí humanitární pomoci, viz otázka 1. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby určeným osobám nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 2.

8. Je podle nařízení o Íránu povoleno poskytnutí testovací soupravy na COVID-19 (qRT-PCR KIT)?

Ano. Nařízení o Íránu nezakazují prodej, dodávky, převod nebo vývoz, financování či použití testovacích souprav na COVID-19, jako je souprava pro kvantitativní RT-PCR v reálném čase (qRT-PCR KIT). Ani činidla běžně používaná v soupravě qRT-PCR KIT nepodléhají žádným omezením obchodu podle nařízení o Íránu. Jsou-li zapotřebí další pokyny, je zapotřebí obrátit se na příslušný vnitrostátní orgán, například pokud souprava není typu, který se obvykle vyskytuje na trhu.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí testovacích souprav na COVID-19 (qRT-PCR KIT) v rámci humanitární pomoci, viz otázka 1. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby určeným osobám nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 2.

9. Je podle nařízení o Íránu povoleno poskytování osobních ochranných prostředků potřebných k boji proti pandemii COVID-19?

Ano. Nařízení o Íránu v zásadě nezakazují prodej, dodávky, převod nebo vývoz, financování a použití osobních ochranných prostředků (OOP) potřebných pro boj proti pandemii COVID-19.

Ačkoli nařízení o závažném porušování lidských práv v Íránu zakazuje vývoz určitých ochranných prostředků, které mohou být použity k vnitřní represí, jako jsou ochranné obleky a přilby, do Íránu, výslovně z něj vyjímá vybavení určené pro zajištění požadavků na bezpečnost práce⁵². V případě pochybností by si humanitární subjekty měly vyžádat potřebné vyjasnění od výrobce.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí humanitární pomoci, viz otázka 1. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby

⁵² Viz položka 5 v příloze III nařízení o závažném porušování lidských práv v Íránu.

určeným osobám nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 2.

IV. JINÉ OTÁZKY

10. Mohou banky v EU zřídit nový bankovní účet u íránské úvěrové nebo finanční instituce na podporu humanitární pomoci v boji proti pandemii COVID-19?

Ano. Ode dne provedení společného komplexního akčního plánu (16. ledna 2016) jsou bankovní činnosti s íránskými bankami povoleny za předpokladu, že íránská finanční instituce není určeným subjektem. To zahrnuje založení nových korespondenčních bankovních vztahů a založení nových společných podniků. Banky mohou také v Íránu otevírat kanceláře, pobočky a dceřiné společnosti. Určenými subjekty zůstávají pouze dvě íránské banky: Ansar Bank a Mehr Bank⁵³.

11. Mohou občané EU cestovat do Íránu za účelem poskytování lékařské pomoci v boji proti pandemii COVID-19?

Ano. Žádné ustanovení nařízení o Íránu v zásadě nezakazuje cestování do Íránu ani poskytování lékařské pomoci v této zemi.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí humanitární pomoci, viz otázka 1. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby určeným osobám nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 2.

12. Mohou humanitární subjekty v Íránu nakupovat pohonné hmoty, pronajímat vozidla nebo využívat soukromých přepravních služeb za účelem přepravy zdravotnického vybavení k boji proti pandemii COVID-19 do Íránu nebo v rámci Íránu?

Ano.

Článek 4c nařízení o íránských zbraních hromadného ničení zakazuje nákup určitých typů materiálů s vysokou hustotou energie uvedených v příloze III nařízení, které lze použít ve „střelách“ nebo v bezpilotních vzdušných prostředcích. To se však netýká fosilních rafinovaných paliv a biopaliv, včetně motorových paliv s osvědčením pro užití v civilním letectví, pokud nejsou speciálně vytvořena pro „střely“ nebo bezpilotní letouny.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí humanitární pomoci, viz otázka 1. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby určeným osobám nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 2.

13. Mohou humanitární subjekty pomoci přemístit osoby postižené pandemií COVID-19 na jiná místa v Íránu nebo mimo něj?

⁵³ Položky 8 a 9 v části B oddílu II přílohy IX nařízení o íránských zbraních hromadného ničení.

Ano.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k přemístění osob postižených onemocněním COVID-19, např. příslušníků Islámských revolučních gard (IRGC), viz otázka 1. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby v procesu vedoucím k přemístění osob postižených onemocněním COVID-19 nebyly určeným osobám zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 2.

14. Mohou humanitární subjekty financovat výstavbu provizorních nemocnic, hygienizačních provozů nebo dočasné infrastruktury pro boj proti pandemii COVID-19 nebo se na této výstavbě podílet?

Ano.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do výstavby a/nebo z ní má hospodářský prospěch, viz otázka 1. Tak by tomu mohlo být například tehdy, pokud si určená osoba účtuje poplatek za přístup k dočasné infrastruktuře nebo pokud tato infrastruktura po skončení krize v důsledku pandemie COVID-19 zůstane v jejím vlastnictví.

15. Mohou humanitární subjekty poskytovat humanitární pomoc, pokud je jedinou možností její poskytování prostřednictvím určených osob?

Humanitární subjekty musí vždy hledat řešení, která neporušují sankce EU. V souladu s tím jsou humanitární subjekty povinny poskytovat humanitární pomoc prostřednictvím činností a osob, které nejsou omezeny na základě nařízení o Íránu a dalších platných sankcí. V souladu s mezinárodním humanitárním právem by v případě, že nejsou dostupné žádné jiné možnosti, neměly sankce EU v poskytování humanitární pomoci bránit. To je však v tomto případě vzhledem k cílené povaze omezujících opatření obsažených v sankcích EU vůči Íránu nepravděpodobné.

16. Měly by humanitární subjekty prověřovat konečné příjemce humanitární pomoci?

Ne. Podle mezinárodního humanitárního práva, ustanovení čl. 214 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie a humanitárních zásad lidskosti, nestrannosti, nezávislosti a neutrality musí být humanitární pomoc poskytována bez diskriminace. Při určování, zda jsou jednotlivci v nouzi, musí humanitární subjekty postupovat podle těchto zásad. Po tomto určení už není třeba konečné příjemce prověřovat.

V. DALŠÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY

17. Jsou humanitární subjekty při poskytování podpory v boji proti pandemii COVID-19 v Íránu povinny dodržovat sankce EU týkající se mezinárodního terorismu a sankce EU týkající se situace v Sýrii?

Ano.

Sankce EU týkající se mezinárodního terorismu⁵⁴ jsou v případě Íránu velmi omezené a zaměřují se pouze na několik íránských osob a subjektů. Pokud se tyto osoby nebo subjekty zapojí do transakce, použijí se zvláštní omezení v rámci sankcí EU proti mezinárodnímu terorismu. V takovém případě mohou být nutné další konkrétní pokyny od příslušného vnitrostátního orgánu.

Sankce EU týkající se situace v Sýrii⁵⁵ se zaměřují rovněž na tři íránské osoby a jeden íránský subjekt. Tyto sankce jsou použitelné bez ohledu na zemi, ve které humanitární subjekt provádí své činnosti. Příslušné zákazy, které se liší od zákazů stanovených v nařízeních o Íránu, jsou předmětem zvláštní kapitoly těchto pokynů.

18. Americké sankce proti Íránu zakazují řadu činností, které EU povoluje. Měly by humanitární subjekty podléhající jurisdikci členského státu dodržovat tyto zahraniční sankce?

Ne. Humanitární subjekty spadající pod jurisdikci členského státu jsou povinny dodržovat pouze sankce EU. Ve skutečnosti mají zakázáno dodržovat určité sankce USA vůči Íránu.

Řada amerických sankcí proti Íránu se uplatňuje mimo území. To znamená, že jejich cílem je vyvolat účinky mimo území USA a že se snaží regulovat jednání hospodářských subjektů EU, které nemají významné spojení s USA. EU však neuznává uplatňování právních předpisů, které přijaly třetí země, mimo území těchto zemí a považuje takové uplatňování za rozpor s mezinárodním právem.

Nařízení Rady (ES) č. 2271/96 („blokovací nařízení“)⁵⁶ chrání osoby EU, které se účastní legálního (tj. v souladu s právem EU) mezinárodního obchodu a/nebo pohybu kapitálu mimo jiné s Íránem, jakož i související obchodní činnosti, před účinky zahraničních zákonů uvedených v příloze nařízení, včetně některých sankcí USA vůči Íránu. Děje se tak prostřednictvím zrušení účinku jakéhokoli zahraničního soudního rozhodnutí vycházejícího z cizích zákonů v EU uvedených v příloze nařízení a tím, že umožňuje osobám EU vymáhat soudní cestou náhradu škody způsobené uplatňováním těchto zahraničních zákonů mimo území dané třetí země.

Zároveň blokovací nařízení zakazuje osobám EU dodržovat požadavky nebo zákazy vycházející z cizích zákonů uvedených v příloze nařízení. Osoby EU, jejichž

⁵⁴ Nařízení Rady (ES) č. 2580/2001 o zvláštních omezujících opatřeních namířených proti některým osobám a subjektům s cílem bojovat proti terorismu (Úř. věst. L 344, 28.12.2001, s. 70–75). Seznam osob, skupin a subjektů, na něž se toto nařízení vztahuje, přezkoumává a mění Rada. Poslední verze seznamu je uvedena v příloze prováděcího nařízení Rady (EU) 2020/1128 ze dne 30. července 2020, kterým se provádí čl. 2 odst. 3 nařízení (ES) č. 2580/2001 o zvláštních omezujících opatřeních namířených proti některým osobám a subjektům s cílem bojovat proti terorismu a kterým se zrušuje prováděcí nařízení (EU) 2020/19 (Úř. věst. L 247, 31.7.2020, s. 1) (Úř. věst. L 81, 14.1.2020, s. 1).

⁵⁵ Nařízení Rady (EU) č. 36/2012 ze dne 18. ledna 2012 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Sýrii a o zrušení nařízení (EU) č. 442/2011 (Úř. věst. L 16, 19.1.2012, s. 1–32).

⁵⁶ Nařízení Rady (ES) č. 2271/96 ze dne 22. listopadu 1996 o ochraně proti účinkům právních předpisů přijatých určitou třetí zemí uplatňovaných mimo její území, jakož i proti účinkům opatření na nich založených nebo z nich vyplývajících (Úř. věst. L 309, 29.11.1996, s. 1–6).

hospodářské a finanční zájmy jsou ovlivněny uplatňováním těchto zákonů mimo území, jsou povinny informovat Evropskou komisi⁵⁷.

Podrobnosti o právech a povinnostech uvedených v blokovacím nařízení jsou k dispozici na zvláštní internetové stránce⁵⁸.

⁵⁷ [RELEX-SANCTIONS @ec.europa.eu](mailto:RELEX-SANCTIONS@ec.europa.eu)

⁵⁸ <https://ec.europa.eu/info/blocking-statute>

NIKARAGUA

ODKAZY NA PRÁVNÍ PŘEDPISY A POKYNY

- Nařízení Rady (EU) 2019/1716 ze dne 14. října 2019 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Nikaragui⁵⁹ (dále jen „nařízení o Nikaragui“).

Sankce EU vůči Nikaragui byly uvaleny v reakci na pokračující porušování lidských práv a občanských svobod v Nikaragujské republice bezpečnostními silami a provládními ozbrojenými skupinami, které se zapojily do potlačování politických odpůrců, demonstrantů, nezávislých sdělovacích prostředků a organizací občanské společnosti. Cílem sankcí EU vůči Nikaragui je dosáhnout změny v represivní politice nikaragujské vlády a předejít dalšímu zhoršení situace v oblasti lidských práv a právního státu v Nikaragui a přispět k mírovému vyjednávání o nalezení východiska z probíhající politické krize.

Mezi sankce stanovené v nařízení o Nikaragui patří zmrazení majetku a zákaz přímého či nepřímého zpřístupnění jakýchkoli finančních prostředků nebo majetku těm, kteří jsou odpovědní za závažné porušování lidských práv a za poškozování demokracie a právního státu v Nikaragujské republice, jakož i osobám s nimi spojeným. Předpokládá se řada výjimek, včetně humanitárních účelů. Vzhledem k přetrvávající závažné situaci v Nikaragui byl dne 4. května 2020 přijat první soubor označení osob a subjektů, na něž se vztahuje zmrazení majetku⁶⁰.

Sankce uvalené v nařízení o Nikaragui se netýkají léčivých přípravků, zdravotnického vybavení a lékařské pomoci obecně poskytované obyvatelstvu. Zdravotnické vybavení jako takové, včetně kyslíku, respirátorů, osobních ochranných prostředků a ventilátorů, jakož i léčivé přípravky a další zdravotnický materiál potřebný pro boj s pandemií COVID-19 nepodléhají omezením vývozu, dodávek, financování nebo použití v Nikaragui.

Kromě toho jsou omezující opatření stanovená v nařízení o Nikaragui cílená, mají jasné cíle a zaměřují se na konkrétní osoby, které jsou primárně spojeny s vnitrostátními donucovacími orgány (nikaragujská státní policie), nikaragujskou vězeňskou správou nebo jsou poradci nikaragujského prezidenta. Je proto velmi nepravděpodobné, že by omezující opatření EU mohla zasahovat do humanitární pomoci v boji proti pandemii COVID-19 určené lidem v Nikaragui, kteří to potřebují.

Ve zvláštních a velmi omezených případech však vývoz, dodávky nebo financování položek, jež humanitární subjekty potřebují, mohou být nepřímo ovlivněny zmrazením finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů určitých osob, subjektů a orgánů („určené osoby“), které mohou být do příslušných transakcí zapojeny.

Sankce EU vůči Nikaragui obecně umožňují, aby byly určeným osobám zpřístupněny finanční prostředky a hospodářské zdroje, jsou-li tyto finanční

⁵⁹ Úř. věst. L 262, 15.10.2019, s. 1.

⁶⁰ Prováděcí nařízení Rady (EU) 2020/606, kterým se provádí nařízení (EU) 2019/1716 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Nikaragui (Úř. věst. L 139I, 4.5.2020, s. 1).

prostředky nebo zdroje nezbytné pouze pro účely poskytování humanitární pomoci, s výhradou požadavků na povolení (viz oddíl I).

Pomocné činnosti potřebné k podpoře poskytování zdravotnických prostředků (např. přeprava zdravotnických prostředků, směnářské činnosti a skladování) jsou za výše uvedených podmínek rovněž v zásadě povoleny.

I. ZÁKAZ ZPŘÍSTUPNĚNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ A HOSPODÁŘSKÝCH ZDROJŮ URČENÝM OSOBÁM⁶¹

1. Považuje se poskytování humanitární pomoci v podobě potravin, léčivých přípravků, zdravotnického vybavení, dezinfekčních prostředků, lékařské pomoci a dalšího zdravotnického materiálu a vytvoření dočasné zdravotnické infrastruktury potřebné pro boj proti pandemii COVID-19 v Nikaragui za poskytování zdrojů „nezbytné pro humanitární účely“?

Ano, poskytování pomoci v podobě uvedené v otázce 1 se považuje za poskytování zdrojů „nezbytné pro humanitární účely“.

2. Mohou humanitární subjekty spolupracovat s určenými osobami, pokud je to nutné k poskytování humanitární pomoci civilnímu obyvatelstvu v Nikaragui v souvislosti s pandemií COVID-19?

Ano. Humanitární subjekty mohou spolupracovat s určenými osobami, je-li to nutné k organizaci bezpečného a účinného poskytování humanitární pomoci.

Ustanovení čl. 6 odst. 1 nařízení o Nikaragui obecně umožňuje zpřístupnit finanční prostředky a hospodářské zdroje určeným osobám, pokud jsou tyto finanční prostředky nebo hospodářské zdroje nezbytné výlučně pro humanitární účely, jako jsou například dodávky pomoci nebo jejich usnadnění, mimo jiné včetně zdravotnického vybavení. Humanitární subjekty si před zpřístupněním těchto finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů určeným osobám musí vyžádat předběžné povolení od příslušného vnitrostátního orgánu.

3. Jak mohou humanitární subjekty zajistit, že při poskytování pomoci v boji proti pandemii COVID-19 nebudou zpřístupňovat finanční prostředky nebo hospodářské zdroje určeným osobám, subjektům nebo orgánům?

Humanitární subjekty by měly mít zavedeny požadované postupy, aby mohly provádět nezbytné kontroly k zajištění, že partneři zapojení do poskytování humanitární pomoci nejsou určeni v rámci sankcí EU. V souvislosti s poskytováním pomoci v boji proti šíření onemocnění COVID-19 v Nikaragui by měla být věnována zvláštní pozornost zejména určeným osobám v důležitých funkcích spojených se zdravotnickým nebo policejním sektorem (např. Nikaragujská státní policie), které mohou být v určitém okamžiku zapojeny do humanitární operace (např. z bezpečnostních důvodů). Humanitární subjekty by rovněž měly zajistit, aby finanční prostředky a hospodářské zdroje včetně

⁶¹ Příloha I nařízení o Nikaragui obsahuje seznam osob označených v rámci sankcí EU. Tento seznam je zohledněn rovněž v mapě sankcí EU (<https://www.sanctionsmap.eu/>) a v databázi finančních sankcí (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>), jež jsou obě humanitárním subjektům volně k dispozici. Tyto seznamy jsou pravidelně aktualizovány. Oficiálním zdrojem práva EU je Úřední věstník EU, který má v případě rozporu přednost.

zdravotnického vybavení nebyly určenými osobami odkloněny. To vyžaduje přijetí potřebných bezpečnostních opatření a kontrol, aby bylo zajištěno, že tyto osoby dotčené finanční prostředky a hospodářské zdroje nezabaví a že zdravotnický materiál je použit pro zamýšlené humanitární účely.

Humanitární subjekty, zejména ty, které jsou nejbližší externím partnerům a subdodavatelům, by měly shromáždit co možná nejvíce informací a informovat své partnery, nejlépe smluvně, že finanční prostředky nebo hospodářské zdroje nesmí být zpřístupněny určeným osobám nebo v jejich prospěch.

Podle čl. 10 odst. 2 nařízení o Nikaragui jednání humanitárních subjektů, které porušují omezující opatření uvedené v tomto nařízení, nezakládá žádnou odpovědnost, pokud tyto osoby nevěděly a neměly rozumný důvod předpokládat, že dané zákazy porušují. V tomto duchu by sankce EU neměly vést ke snaze o dodržování předpisů nad rámec toho, co skutečně vyžadují. Zejména by neměly být vykládány v tom smyslu, že vyžadují, aby humanitární subjekty vynakládaly nereálné úsilí na shromažďování důkazů nebo prokazování negativních skutečností.

Jestliže je do humanitární transakce zapojena určená osoba, neznámá to automaticky, že se od transakce musí upustit. Nařízení o Nikaragui obsahuje řadu důležitých odchylek, které tyto transakce po předchozím povolení příslušným vnitrostátním orgánem umožňují uskutečnit. Viz rovněž oddíl I, a zejména otázky 2, 5, 6 a 19.

V případě pochybností by se humanitární subjekty měly obrátit na příslušný vnitrostátní orgán⁶² s dotazem, zda jsou jejich postupy v souladu s ustanovením o zákazu obcházení v nařízení o Nikaragui⁶³. Příslušné vnitrostátní orgány by měly v tomto ohledu poskytovat humanitárním subjektům jasné a včasné pokyny.

4. Mohou léčivé přípravky, zdravotnické vybavení, dezinfekční prostředky a ochranné prostředky představovat „hospodářské zdroje“?

Ano. Podle definice v nařízení o Nikaragui se „hospodářskými zdroji“ rozumějí aktiva všeho druhu, *„hmotná nebo nehmotná, movitá či nemovitá, která nejsou finančními prostředky, ale lze je použít k získání finančních prostředků, zboží nebo služeb“*⁶⁴. Jsou-li určené osobě poskytnuty šarže léčivých přípravků, zdravotnické vybavení a dezinfekční prostředky, může tato osoba například dané zboží prodat a získat za ně finanční prostředky, jedná se tedy o poskytnutí hospodářských zdrojů určené osobě nebo v její prospěch. Ke zpřístupnění hospodářských zdrojů určené osobě nebo v její prospěch je nutné předchozí povolení příslušného vnitrostátního orgánu.

O zpřístupnění hospodářských zdrojů určené osobě by se nicméně nejednalo, pokud by této osobě byly poskytnuty jednotlivé kusy výše uvedeného zboží pro její vlastní potřebu nebo ochranu. Nařízení o Nikaragui navíc obsahuje odchylku, která umožňuje příslušným vnitrostátním orgánům povolit zpřístupnění finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů, pokud jsou nezbytné k uspokojení základních potřeb určených

⁶² Seznamy příslušných vnitrostátních orgánů jsou k dispozici v příloze II nařízení o Nikaragui.

⁶³ Článek 9 nařízení o Nikaragui.

⁶⁴ Ustanovení čl. 1 písm. d) nařízení o Nikaragui.

osob a jejich závislých rodinných příslušníků, včetně plateb za potraviny, léčivé přípravky a lékařskou péči⁶⁵.

5. Může poskytnutí lékařské pomoci představovat „zpřístupnění hospodářských zdrojů“ určeným osobám?

V zásadě se má za to, že poskytování lékařské pomoci osobám, které jsou nakaženy nebo u nichž existuje podezření na nákazu COVID-19, samo o sobě nemá samostatnou hospodářskou hodnotu a nelze jej směnit za finanční prostředky nebo hospodářské zdroje. Nepředstavuje tedy hospodářský zdroj, a zapojení určené osoby do poskytování takové lékařské pomoci tudíž nebude porušením nařízení o Nikaragui.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí lékařské pomoci, viz otázka 2. Pokud jde o zajištění toho, aby určeným osobám nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, například pokud tyto osoby účtují příjemcům za poskytovanou službu poplatek nebo v souvislosti s poskytováním lékařské pomoci získávají jakékoliv hospodářské zdroje ve svůj prospěch, viz otázka 3.

6. Mohou humanitární subjekty poskytnout finanční prostředky místním organizacím v Nikaragui za účelem boje proti pandemii COVID-19?

Ano.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytování humanitární pomoci, jde například o určení týkající se osob nebo subjektů s působností v oblasti zdravotnictví nebo osob v určených donucovacích orgánech, viz otázka 2. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby určeným osobám nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 3.

II. OMEZENÍ DOVOZU A VÝVOZU

7. Jsou podle nařízení o Nikaragui povoleny prodej, dodávky, převod nebo vývoz zboží a technologií dodávaných pro humanitární účely k boji proti pandemii COVID-19?

Ano. Sankce EU stanovené v nařízení o Nikaragui jsou cílené a zaměřují se pouze na konkrétní osoby prostřednictvím zmrazení jejich majetku a zákazem zpřístupnění finančních prostředků těmto osobám. Prodej, dodávky, převod nebo vývoz zboží do Nikaraguy nejsou omezeny. To znamená, že sankce EU obecně prodej, dodávky, převod nebo vývoz zboží a technologií k boji proti pandemii COVID-19 neovlivňují. V této souvislosti „zboží a technologie“ zahrnují mimo jiné osobní ochranné prostředky, ventilátory nebo poháněné respirátory pro lékařské účely (asistované dýchání) a další zdravotnické prostředky k boji proti onemocnění COVID-19, jakož i testovací soupravy pro onemocnění COVID-19 (jako je souprava pro kvantitativní qRT-PCR v reálném čase), léčivé přípravky, dezinfekční prostředky, detergenty nebo chemické látky.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí takového zboží a technologií určených pro poskytování humanitární pomoci,

⁶⁵ Ustanovení čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení o Nikaragui.

viz otázka 2. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby určeným osobám nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 3.

III. JINÉ OTÁZKY

8. Mohou banky v EU zřídit nový bankovní účet u nikaragujské úvěrové nebo finanční instituce na podporu humanitární pomoci v boji proti pandemii COVID-19?

Ano. Bankovní operace s nikaragujskými bankami jsou povoleny za předpokladu, že dotčená nikaragujská finanční instituce není subjektem uvedeným v příloze I nařízení o Nikaragui. To zahrnuje založení nových korespondenčních bankovních vztahů a založení nových společných podniků. Banky mohou také v Nikaragui otevírat kanceláře, pobočky a dceřiné společnosti. V současné době není žádná nikaragujská finanční instituce předmětem omezujících opatření.

9. Mohou občané EU cestovat do Nikaraguy za účelem poskytování lékařské pomoci v boji proti pandemii COVID-19?

Ano. Žádné ustanovení nařízení o Nikaragui v zásadě nezakazuje cestování do Nikaraguy ani poskytování lékařské pomoci v této zemi.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí humanitární pomoci, viz otázka 2. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby určeným osobám nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 3.

10. Mohou humanitární subjekty nakupovat v Nikaragui pohonné hmoty, pronajímat vozidla nebo využívat soukromých přepravních služeb za účelem přepravy zdravotnického vybavení k boji proti pandemii COVID-19 do Nikaraguy nebo v rámci Nikaraguy?

Ano. Nic v nařízení o Nikaragui nebrání humanitárním subjektům v nákupu pohonných hmot v Nikaragui.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí humanitární pomoci, viz otázka 2. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby určeným osobám nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 3.

11. Mohou humanitární subjekty pomoci přemístit osoby postižené pandemií COVID-19 na jiná místa v Nikaragui nebo mimo ni?

Ano.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k přemístění osob zasažených onemocněním COVID-19, jde např. o určené členy Nikaragujské státní policie nebo někoho, kdo jedná jejich jménem, může se uplatnit odchylka uvedená v čl. 6 odst. 1 nařízení o Nikaragui. Tato odchylka stanoví, že finanční prostředky a hospodářské zdroje mohou být za určitých podmínek zpřístupněny určeným osobám, pokud jsou tyto prostředky nebo hospodářské zdroje nezbytné pro humanitární účely, a to výslovně včetně evakuace z Nikaraguy. K tomu je nutné předchozí povolení příslušného vnitrostátního orgánu.

12. Mohou humanitární subjekty financovat výstavbu provizorních nemocnic, hygienizačních provozů nebo dočasné infrastruktury pro boj proti pandemii COVID-19 nebo se na této výstavbě podílet?

Ano. Viz rovněž otázka 1.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do výstavby a/nebo z ní má hospodářský prospěch, viz otázka 2. Tak by tomu mohlo být například tehdy, pokud si určená osoba účtuje poplatek za přístup k dočasné infrastruktuře nebo pokud tato infrastruktura po skončení krize v důsledku pandemie COVID-19 zůstane v jejím vlastnictví.

13. Mohou humanitární subjekty poskytovat humanitární pomoc, pokud je jedinou možností její poskytování prostřednictvím určených osob?

Pokud chtějí humanitární subjekty poskytnout hospodářské zdroje určené osobě nebo v její prospěch, musí vždy hledat řešení, která neporušují sankce EU, a musí využívat stávající odchylky podle nařízení o Nikaragui. V souladu s tím jsou humanitární subjekty povinny poskytovat humanitární pomoc prostřednictvím osob, které nejsou na základě nařízení o Nikaragui určené. V souladu s mezinárodním humanitárním právem by v případě, že nejsou dostupné žádné jiné možnosti, neměly sankce EU v poskytování humanitární pomoci bránit. To však je v daném případě, pokud jsou tyto pokyny důsledně dodržovány, velmi nepravděpodobné vzhledem k cílené povaze omezujících opatření v nařízení o Nikaragui, typu a omezenému počtu určených subjektů a existenci zvláštních odchylek souvisejících s humanitárními účely.

IV. PROCEDURÁLNÍ OTÁZKY

14. Co znamená termín „odchylka“?

Odchylky jsou výslovnými výjimkami stanovenými v právních aktech, podle nichž je za určitých okolností povoleno omezené (zakázané) jednání, za předpokladu, že je povoleno příslušnými vnitrostátními orgány⁶⁶. Pokud takové povolení neexistuje, jednání nemůže být zákonně provedeno. Konkrétně v případě článku 6 nařízení o Nikaragui musí mít opatření výlučně humanitární účel.

15. Jsou přijatelné společné žádosti, například jedna žádost podaná několika humanitárními subjekty nebo jedna žádost podaná současně několika příslušným vnitrostátním orgánům?

Pokud humanitární projekt na boj proti pandemii COVID-19 vyžaduje podání několika žádostí o odchylky, ať už jednomu, nebo více příslušným vnitrostátním orgánům, mělo by být v zájmu efektivity možné podat jednu žádost všem relevantním příslušným vnitrostátním orgánům.

Podobně by mělo být možné podat společnou žádost, pokud humanitární projekt vyžaduje, aby o odchylky požádalo několik humanitárních subjektů. Dárci, banky, mezinárodní organizace a nevládní organizace zapojené do humanitárního projektu by

⁶⁶ Odchylky jsou obecně formulovány takto: „Odchylně od (zákazů uvedených v) článku ... mohou příslušné orgány za podmínek, které považují za vhodné, povolit ...“.

měli spolupracovat na výměně informací s cílem shromáždit důkazy, které příslušné vnitrostátní orgány vyžadují k udělení povolení.

Za stávajících výjimečných okolností se příslušné vnitrostátní orgány vyzývají, aby zřídily kontaktní místo pro humanitární odchylky týkající se boje proti pandemii COVID-19. Vzhledem k naléhavosti situace by příslušné vnitrostátní orgány měly spolupracovat a zajistit, že na takové žádosti budou včas a konzistentně reagovat. Komise je připravena podpořit příslušné vnitrostátní orgány v jejich úsilí.

16. Mohou příslušné vnitrostátní orgány udělovat všeobecná povolení, nebo musí humanitární subjekty požádat o povolení pro každou jednotlivou činnost?

Příslušné vnitrostátní orgány mohou v rámci sankcí EU udělit odchylky z omezeného počtu důvodů, které musí v každém konkrétním případě ověřit.

Nařízení o Nikaragui umožňuje příslušným vnitrostátním orgánům udělovat povolení „*za podmíněk, které považují za vhodné*“, je-li z humanitárních důvodů nezbytné uvolnění nebo zpřístupnění určitých zmrazených finančních prostředků nebo zdrojů či jejich poskytnutí určeným osobám.

Je na příslušném vnitrostátním orgánu, aby rozhodl, zda je v případě totožných opakujících se činností/transakcí, jejichž podmínky jsou známy předem, schopen udělit jediné povolení vztahující se na několik činností/transakcí (např. pro identické transakce schválené v šaržích za předpokladu, že je provedeno posouzení těchto šarží jednotlivě a lze zajistit dohled nad jejich výsledkem), nebo je třeba je schvalovat jeden po druhém. Komise vybízí příslušné vnitrostátní orgány, aby zvážily, zda by za současných výjimečných okolností mohlo jediné povolení usnadnit poskytování humanitární pomoci osobám postiženým pandemií COVID-19. Při vydávání povolení mohou příslušné vnitrostátní orgány rozhodnout o uložení podmínek, aby bylo zajištěno, že výjimky nezmaří nebo neobejdou cíl sankcí.

17. Jak mohou humanitární subjekty požádat o odchylku, aby mohly uskutečnit omezenou činnost/transakci, pokud je účelem poskytnout pomoc lidem postiženým pandemií COVID-19?

O odchylku může požádat kterýkoli humanitární subjekt zapojený do poskytování humanitární pomoci. Ke shromáždění potřebných informací mají zpravidla nejlepší předpoklady prováděcí partneři. Všechny ostatní subjekty, včetně dárců a bank, by měly s žadatelem spolupracovat, aby se usnadnilo shromáždění a sdílení těchto informací.

Humanitární subjekty se musí obrátit na příslušný vnitrostátní orgán, s nímž mají nejužší vazbu, jak je uvedeno v příloze II nařízení o Nikaragui. Měly by si od příslušného vnitrostátního orgánu vyžádat pokyny, pokud jde o určení dokumentů potřebných k získání příslušných odchylek.

Viz rovněž otázka 15 týkající se společných žádostí.

18. Jak mohou humanitární subjekty získat odchylku zrychleně, pokud to situace na místě vyžaduje?

Humanitární subjekty, které usilují o naléhavou odchylku, by ve své žádosti měly na naléhavost jasně poukázat a vysvětlit důvody. Čím úplnější je žádost, tím snáze a rychleji ji příslušný vnitrostátní orgán bude moci zpracovat. K podání mohou být rovněž přiložena podpůrná prohlášení dárců, doporučující dopisy od jiných orgánů a podobné

dokumenty, aby se usnadnil přezkum žádosti ze strany příslušného vnitrostátního orgánu. Humanitární subjekty musí získat příslušné povolení před zahájením humanitárního projektu na boj proti pandemii COVID-19.

V zájmu urychlení procesu by humanitární subjekty měly spolupracovat s příslušným vnitrostátním orgánem a vyžádat si od něj pokyny již před podáním žádosti.

K zajištění toho, že humanitární subjekty v EU budou schopny fungovat, mají prvořadý význam konzistentní pokyny v celé EU. Komise je připravena podpořit příslušné vnitrostátní orgány v jejich úsilí a vytvořit jednotnou platformu pro zveřejňování pokynů vydaných těmito orgány.

19. Měly by humanitární subjekty prověřovat konečné příjemce humanitární pomoci?

Ne. Podle mezinárodního humanitárního práva, ustanovení čl. 214 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie a humanitárních zásad lidskosti, nestrannosti, nezávislosti a neutrality musí být humanitární pomoc poskytována bez diskriminace. Při určování, zda jsou jednotlivci v nouzi, musí humanitární subjekty postupovat podle těchto zásad. Po tomto určení už není třeba konečné příjemce prověřovat.

SÝRIE

ODKAZY NA PRÁVNÍ PŘEDPISY A POKYNY

- Nařízení Rady (EU) č. 36/2012 ze dne 18. ledna 2012 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Sýrii (dále jen „nařízení o Sýrii“)⁶⁷,
- dokument Evropské komise s často kladenými otázkami o omezujících opatřeních EU v Sýrii⁶⁸ (dále jen „časté otázky týkající se Sýrie“).

Sankce EU vůči Sýrii (dále jen „sankce vůči Sýrii“) byly uvaleny v reakci na násilné represe ze strany syrského režimu, též za použití chemických zbraní a ostré munice, proti pokojnému protestu, což vedlo k úmrtí a zranění několika demonstrantů a svévolnému zadržování. Sankce stanovené v nařízení Rady (EU) č. 36/2012 spočívají v řadě odvětvových omezení, včetně zákazu vývozu zboží nebo technologií, které lze použít k vnitřním represím, včetně chemických látek používaných při chemických útocích, a zákaz místního nákupu a dovozu ropných produktů. Předpokládá se řada výjimek, zejména pro humanitární účely. Sankce EU se zaměřují na konkrétní osoby a konkrétní odvětví syrského hospodářství, což znamená, že na většinu odvětví – včetně potravin a léčivých přípravků – sankce EU nijak necílí.

Sankce stanovené v nařízení Rady (EU) č. 36/2012 zahrnují individuální určení, která znamenají zmrazení majetku osob a subjektů odpovědných za násilné represe proti civilnímu obyvatelstvu, osob, které mají z režimu prospěch nebo jej podporují, ministrů a vysokých představitelů syrských ozbrojených sil. Ke dni 17. února 2020 bylo určeno 277 osob a 71 subjektů. Tyto seznamy se zohledněny rovněž v mapě sankcí EU⁶⁹ a v databázi finančních sankcí⁷⁰, jež jsou obě volně k dispozici on-line.

Vzhledem k významné přítomnosti teroristických skupin v oblastech v Sýrii jsou v této souvislosti relevantní rovněž sankce EU proti mezinárodnímu terorismu podle rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1267 a 1373⁷¹. EU podobně přijala sankce proti šíření a používání chemických zbraní⁷², které v současné době cílí na pět syrských osob (dále jen „sankce EU týkající se mezinárodního terorismu a chemických zbraní“).

⁶⁷ Úř. věst. L 016, 19.1.2012, s. 1.

⁶⁸ https://ec.europa.eu/info/files/170901-faqs-restrictive-measures-syria_en

⁶⁹ <https://www.sanctionsmap.eu/>

⁷⁰ <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>

⁷¹ Nařízení Rady (ES) č. 881/2002 ze dne 27. května 2002 o zavedení některých zvláštních omezujících opatření namířených proti některým osobám a subjektům spojeným organizacemi ISIL (Dá'iš) a Al-Kajdá (Úř. věst. L 139, 29.5.2002, s. 9); nařízení Rady (EU) 2016/1686 ze dne 20. září 2016 o uložení dalších omezujících opatření namířených proti ISIL (Dá'iš) a al-Káidě a fyzickým a právnickým osobám, subjektům a orgánům, které jsou s nimi spojeny (Úř. věst. L 255, 21.9.2016, s. 1); nařízení Rady (ES) č. 2580/2001 ze dne 27. prosince 2001 o zvláštních omezujících opatřeních namířených proti některým osobám a subjektům s cílem bojovat proti terorismu (Úř. věst. L 344, 28.12.2001, s. 70).

⁷² Nařízení Rady (EU) 2018/1542 ze dne 15. října 2018 o omezujících opatřeních proti šíření a používání chemických zbraní (Úř. věst. L 259, 16.10.2018, s. 12).

Sankce vůči Sýrii a sankce EU týkající se mezinárodního terorismu a chemických zbraní se netýkají léčivých přípravků, zdravotnického vybavení a lékařské pomoci obecně poskytované obyvatelstvu. Zdravotnické vybavení jako takové, včetně kyslíku, respirátorů, osobních ochranných prostředků a ventilátorů, jakož i léčivé přípravky a další zdravotnický materiál potřebný pro boj s pandemií COVID-19 nepodléhají přímým omezením vývozu, dodávek, financování nebo použití v Sýrii.

Ve zvláštních případech však vývoz, dodávky, financování nebo použití těchto položek mohou být nepřímo ovlivněny jinými omezeními, například zmrazením finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů některých osob, subjektů a orgánů, na které se vztahují sankce EU („určené osoby“) a které jsou do příslušných transakcí zapojeny.

Sankce vůči Sýrii obecně umožňují zpřístupnění finančních prostředků a hospodářských zdrojů určeným osobám, pokud jsou tyto finanční prostředky nebo hospodářské zdroje nezbytné výlučně za účelem poskytování humanitární pomoci v Sýrii nebo pomoci civilnímu obyvatelstvu v Sýrii. V některých případech je nezbytné předchozí povolení od příslušného vnitrostátního orgánu (viz oddíl I).

Kromě toho mohou humanitární subjekty rovněž potřebovat vykonávat pomocné činnosti (jako je přeprava zdravotnických prostředků, směnářské činnosti a skladování), které mohou být dotčeny zvláštními omezeními (např. zákazem nákupu ropných produktů v Sýrii). **Sankce vůči Sýrii stanoví rovněž řadu odchylek, které za určitých podmínek umožňují takové pomocné činnosti provádět (viz oddíl II a III).**

Níže uvedené otázky byly shromážděny při práci s příslušnými vnitrostátními orgány, humanitárními subjekty a dalšími mezinárodními zúčastněnými stranami od počátku krize COVID-19.

I. ZÁKAZ ZPŘÍSTUPNĚNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ A HOSPODÁŘSKÝCH ZDROJŮ URČENÝM OSOBÁM

1. Považuje se poskytování humanitární pomoci v podobě potravin, léčivých přípravků, zdravotnického vybavení, dezinfekčních prostředků, lékařské pomoci a dalšího zdravotnického materiálu a vytvoření dočasné zdravotnické infrastruktury potřebné pro boj proti pandemii COVID-19 v Sýrii za „humanitární pomoc“ nebo „pomoc civilnímu obyvatelstvu“?

Ano, poskytování humanitární pomoci v podobě uvedené v otázce 1 se považuje za „humanitární pomoc“ nebo „pomoc civilnímu obyvatelstvu“.

2. Mohou humanitární subjekty spolupracovat s určenými osobami, pokud je to nutné k poskytování humanitární pomoci civilnímu obyvatelstvu v Sýrii v souvislosti s pandemií COVID-19?

Ano. Humanitární subjekty mohou spolupracovat s určenými osobami, je-li to nutné k organizaci bezpečného a účinného poskytování humanitární pomoci.

Ustanovení čl. 16a odst. 2 nařízení o Sýrii obecně umožňuje zpřístupnit finanční prostředky a hospodářské zdroje určeným osobám, pokud jsou tyto finanční prostředky nebo hospodářské zdroje nezbytné výlučně za účelem poskytování humanitární pomoci v Sýrii nebo pomoci civilnímu obyvatelstvu v Sýrii. Je k tomu nutné předchozí povolení příslušného vnitrostátního orgánu.

Nařízení o Sýrii rovněž humanitárním subjektům umožňuje ve velmi specifických a omezených případech zpřístupnit finanční prostředky a hospodářské zdroje určeným osobám bez nutnosti získat předchozí povolení příslušného vnitrostátního orgánu (například čl. 16a odst. 1 nařízení o Sýrii). Viz otázky 19 a 25.

3. Mohou léčivé přípravky, zdravotnické vybavení, dezinfekční prostředky a ochranné prostředky představovat „hospodářské zdroje“?

Ano. Podle definice v nařízení o Sýrii se „hospodářskými zdroji“ rozumějí aktiva všeho druhu, ať hmotná nebo nehmotná, movitá či nemovitá, „*která nejsou finančními prostředky, ale lze je použít k získání finančních prostředků, zboží nebo služeb*“⁷³. Jsou-li určené osobě poskytnuty šarže léčivých přípravků, zdravotnické vybavení a dezinfekční prostředky, může tato osoba například dané zboží prodat a získat za ně finanční prostředky, jedná se tedy o poskytnutí hospodářských zdrojů určené osobě nebo v její prospěch. Mohlo by tomu tak být v případě, kdy jsou zdravotnické prostředky poskytnuty určeným osobám v syrské státní správě nebo určeným osobám provozujícím zdravotnická zařízení. Ke zpřístupnění hospodářských zdrojů určené osobě nebo v její prospěch je nutné předchozí povolení příslušného vnitrostátního orgánu, pokud není stanoveno jiné vynětí.

O zpřístupnění hospodářských zdrojů určené osobě by se nicméně nejednalo, pokud by této osobě byly poskytnuty jednotlivé kusy výše uvedeného zboží pro její vlastní potřebu nebo ochranu (viz obdobně otázka 6 v částých otázkách týkajících se Sýrie).

4. Může poskytnutí lékařské pomoci představovat „zpřístupnění hospodářských zdrojů“ určeným osobám?

V zásadě se má za to, že poskytování lékařské pomoci osobám, které jsou nakaženy nebo u nichž existuje podezření na nákazu COVID-19, samo o sobě nemá samostatnou hospodářskou hodnotu a nelze jej směnit za finanční prostředky nebo hospodářské zdroje. Nepředstavuje tedy hospodářský zdroj, a zapojení určené osoby do poskytování takové lékařské pomoci tudíž nebude porušením nařízení o Sýrii.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do poskytování lékařské pomoci a současně z toho má hospodářský prospěch, například tím, že účtuje příjemcům za poskytnutou službu poplatek nebo v souvislosti s poskytováním lékařské pomoci získává jakékoliv hospodářské zdroje ve svůj prospěch, viz otázka 2.

5. Mohou humanitární subjekty poskytnout finanční prostředky místním organizacím v Sýrii za účelem boje proti pandemii COVID-19?

Ano.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí humanitární pomoci, viz otázky 2 a 4. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby určeným osobám nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 20.

⁷³ Ustanovení čl. 1 písm. f) nařízení o Sýrii.

II. OMEZENÍ DOVOZU A VÝVOZU

6. Je v rámci sankcí vůči Sýrii povolen vývoz ventilátorů nebo poháněných respirátorů pro lékařské účely (asistované dýchání)?

Ano. Ventilátory pro lékařské účely v zásadě nespadají do oblasti působnosti omezení vývozu stanovených v nařízení o Sýrii.

U poháněných respirátorů může být nutné individuální posouzení technických vlastností konkrétního vyvážení zboží, aby se zajistilo, že je určeno výhradně pro lékařské účely, a nikoli pro vojenské činnosti nebo vnitřní represí. Důvodem je skutečnost, že pokud by tomu tak nebylo, mohly by poháněné respirátory podléhat předchozímu povolení příslušného vnitrostátního orgánu podle nařízení o zboží dvojího užití, na něž nařízení o Sýrii odkazuje⁷⁴.

Pokud jde o technické specifikace, měly by si humanitární subjekty vyžádat od výrobce informaci, zda daná položka spadá do oblasti působnosti nařízení o zboží dvojího užití.

V případě pochybností je žádoucí obrátit se na příslušný vnitrostátní orgán.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí humanitární pomoci, viz otázka 2.

7. Je podle nařízení o Sýrii povoleno poskytování jiných zdravotnických prostředků k boji proti pandemii COVID-19 než ventilátorů nebo poháněných respirátorů, včetně lahví s kyslíkem?

Ano. Nařízení o Sýrii v zásadě nezakazuje prodej, dodávky, převod či vývoz zdravotnických prostředků do Sýrie ani jejich financování či použití.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy určená osoba může z poskytnutí humanitární pomoci získat hospodářské zdroje, viz otázka 2.

8. Je podle nařízení o Sýrii povoleno poskytování léčivých přípravků, dezinfekčních prostředků, detergentů nebo chemických látek k boji proti pandemii COVID-19?

Ano. Omezující opatření EU stanovená v nařízení o Sýrii v zásadě nezakazují prodej, dodávky, převod nebo vývoz, financování či použití léčivých přípravků, mýdel, dezinfekčních prostředků (biocidů), detergentů nebo chemických látek pro lékařské účely potřebných pro boj proti pandemii COVID-19.

Nicméně k prodeji, dodávkám, převodu nebo vývozu do Sýrie, financování nebo použití některých chemických látek používaných k dezinfekci/čištění je nutné předchozí povolení udělené příslušným vnitrostátním orgánem podle článku 2b, protože tyto

⁷⁴ Nařízení Rady (ES) č. 428/2009 ze dne 5. května 2009, kterým se zavádí režim Společenství pro kontrolu vývozu, přepravy, zprostředkování a tranzitu zboží dvojího užití. Viz zejména položka 1A004.a přílohy nařízení o zboží dvojího užití, na které odkazuje článek 2d nařízení o Sýrii ve znění článku 1 nařízení Rady (EU) č. 697/2013 ze dne 22. července 2013 (Úř. věst. L 198, 23.7.2013, s. 28).

chemické látky lze rovněž použít k vnitřním represím, včetně páchání chemických útoků. Zejména jde o ethanol, isopropanol a chlornan sodný⁷⁵.

Povolení je nezbytné pro prodej, dodávky, převod nebo vývoz ethanolu, isopropanolu a chlornanu sodného, samostatně nebo ve směsích, v konkrétních vysokých koncentracích (dále jen „koncentrace podléhající omezení“)⁷⁶. K získání tohoto povolení musí humanitární subjekty prokázat, že tyto látky budou použity k poskytnutí humanitární pomoci v souvislosti s bojem proti pandemii, a nikoli pro jiné účely⁷⁷. Humanitární subjekty mohou požádat příslušný vnitrostátní orgán o pokyny, pokud jde o informace potřebné k doložení žádosti o toto povolení.

Dezinfekční prostředky, dezinfekční přípravky na ruce a detergenty / čisticí prostředky v podobě konečných produktů jsou samy o sobě směsí. Tyto konečné produkty však obecně vyžadují nižší koncentraci ethanolu, isopropanolu a chlornanu sodného, než jsou koncentrace podléhající omezení⁷⁸. V takovém případě není odchylka nutná. S těmito produkty lze tedy volně obchodovat a poskytovat je v rámci humanitární pomoci.

Předchozí povolení se rovněž nevyžaduje v méně pravděpodobném případě, kdy tyto konečné produkty obsahují ethanol, isopropanol a chlornan sodný v koncentracích podléhajících omezení nebo vyšších, pokud je humanitární subjekt schopen zaručit, že je splněna jedna z těchto podmínek:

1. ethanol, isopropanol a chlornan sodný nemůže být z produktu snadno vyjmut nebo použit k jiným účelům (není proveditelné kontrolované chemické látky separovat a použít pro jiný účel)⁷⁹, nebo
2. v případě ethanolu a chlornanu sodného jsou konečné produkty spotřebním zbožím v balení pro maloobchodní prodej k osobnímu použití nebo v balení pro individuální použití⁸⁰.

⁷⁵ Ethanol je účinná látka používaná v řadě dezinfekčních prostředků (typ přípravku 1 podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 528/2012 ze dne 22. května 2012 o dodávání biocidních přípravků na trh a jejich používání). V důsledku nedostatku ethanolu se jako jeho alternativa v nedávné době používal isopropanol. Chlornan sodný se používá jako biocid v detergentech, často se vyskytuje v kapalných bělidlech. Prodej, dodávky, převod nebo vývoz ethanolu, isopropanolu a chlornanu sodného, které jsou uvedeny v položce A1.004 v příloze IX, podléhají povolení podle článku 2b nařízení o Sýrii. Ethanol se používá při výrobě dialkylalkylfosfonátů a bezvodého ethanolu, které lze použít jako rozpouštědla v chemických reakcích k výrobě prekurzorů chemických zbraní (včetně sarinu). Roztoky chlornanu sodného lze použít k extrakci plynného chloru.

⁷⁶ Omezení se týká směsí s koncentrací 90 % nebo vyšší (ethanol, chlornan sodný) resp. 95 % nebo vyšší (isopropanol).

⁷⁷ Podle čl. 2b odst. 2 příslušný vnitrostátní orgán povolení neudělí, pokud má dostatečné důvody se domnívat, že látky, jež jsou předmětem prodeje, dodávek, převodu či vývozu, jsou určeny nebo mohou být určeny k vnitřním represím nebo k výrobě a údržbě produktů, které mohou být použity k vnitřním represím.

⁷⁸ Koncentrace ethanolu a isopropanolu v dezinfekčních prostředcích a detergentech je obvykle 75 %. Bělidla obsahují chlornan sodný v koncentraci nižší než 10 %, přičemž obvyklá koncentrace je okolo 5 %.

⁷⁹ Viz obecná poznámka k příloze IX ve znění článku 3 nařízení Rady (EU) č. 509/2012 ze dne 15. června 2012, kterým se mění nařízení (EU) č. 36/2012 (Úř. věst. L 156, 16.6.2012, s. 10).

Pokud jde o technické specifikace zboží, humanitární subjekty by si měly vyžádat informace od výrobce a případně získat prohlášení, že se na danou položku nevztahuje příslušné omezení podle nařízení o Sýrii⁸¹. V případě pochybností by se humanitární subjekty měly obrátit na příslušný vnitrostátní orgán.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí humanitární pomoci, viz otázka 2.

9. Je podle nařízení o Sýrii povoleno poskytnutí testovací soupravy na COVID-19 (qRT-PCR KIT)?

Ano. Omezující opatření EU stanovená v nařízení o Sýrii nezakazují prodej, dodávky, převod nebo vývoz, financování nebo použití testovacích souprav na COVID-19, jako je souprava pro kvantitativní RT-PCR v reálném čase (qRT-PCR KIT). Ani činidla běžně používaná v soupravě qRT-PCR KIT nepodléhají žádným omezením obchodu podle nařízení o Sýrii. Pokud by měl humanitární subjekt důvod se domnívat, že činidla poskytnutá se soupravou qRT-PCR KIT jsou jiná než ta, která se běžně používají, měl by si od výrobce vyžádat potvrzení, že tato činidla nejsou předmětem omezení vývozu podle nařízení o Sýrii. Jsou-li zapotřebí další pokyny, je žádoucí obrátit se na příslušný vnitrostátní orgán.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí testovací soupravy na COVID-19 (qRT-PCR KIT) v rámci humanitární pomoci, viz otázka 2.

10. Je podle nařízení o Sýrii povoleno poskytování osobních ochranných prostředků potřebných k boji proti pandemii COVID-19?

Ano. Nařízení o Sýrii v zásadě nezakazuje prodej, dodávky, převod nebo vývoz, financování a použití osobních ochranných prostředků (OOP) potřebných pro boj proti pandemii COVID-19.

Některé konkrétní položky používané jako OOP v souvislosti s bojem proti pandemii COVID-19, např. masky, rukavice a ochrannou obuv, lze rovněž přizpůsobit pro použití ve válečných situacích na ochranu před biologickými prostředky. Prodej, dodávky, převod nebo vývoz, financování nebo použití těchto osobních ochranných prostředků podléhají předchozímu povolení ze strany příslušného vnitrostátního orgánu⁸².

Humanitární subjekty by měly zajistit, aby OOP určené k prodeji, dodávkám, převodu nebo vývozu, financování nebo použití v boji proti pandemii nebyly přizpůsobeny pro použití ve válečných situacích. V případě pochybností by si humanitární subjekty měly vyžádat potřebné vyjasnění od výrobce. Je-li však vyžadováno povolení, neboť dané

⁸⁰ Viz příloha IX nařízení o Sýrii ve znění čl. 1 bodu 11 písm. a) nařízení Rady (EU) č. 697/2013 ze dne 22. července 2013 (Úř. věst. L 198, 23.7.2013, s. 28). Podle uvedeného článku se tato podmínka nevztahuje na spotřební zboží obsahující isopropanol.

⁸¹ Zejména položka A1.004 v příloze IX nařízení o Sýrii.

⁸² Viz zejména položka I.B.1A004 v tabulce A v části 1 přílohy IA nařízení o Sýrii. Uvedená položka zahrnuje mimo jiné ochranné oděvy, rukavice a obuv, speciálně konstruované nebo upravené pro ochranu proti biologickým prostředkům přizpůsobeným pro případ války.

OOP jsou kromě použití v civilních souvislostech přizpůsobeny pro použití ve válečných situacích, měl by humanitární subjekt, který zařizuje vývoz, příslušnému vnitrostátnímu orgánu prokázat, že daná položka je určena pro humanitární účely⁸³.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí humanitární pomoci, viz otázka 2.

III. JINÁ OMEZENÍ

11. Mohou banky v EU zřídit nový bankovní účet u syrské úvěrové nebo finanční instituce na podporu humanitární pomoci v boji proti pandemii COVID-19?

Ano, s výhradou zvláštní žádosti o odchylku.

Článek 25a nařízení o Sýrii stanoví, že za zvláštních podmínek mohou banky požádat příslušný vnitrostátní orgán o odchylku, aby mohly zřídit bankovní účet u syrské úvěrové nebo finanční instituce za účelem poskytování pomoci syrskému civilnímu obyvatelstvu. Viz rovněž otázky 23 a 24 v častých otázkách týkajících se Sýrie.

12. Mohou občané EU cestovat do Sýrie za účelem poskytování lékařské pomoci v boji proti pandemii COVID-19?

Ano. Žádné ustanovení nařízení o Sýrii v zásadě nezakazuje cestování do Sýrie ani poskytování lékařské pomoci v této zemi.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí humanitární pomoci, viz otázka 2.

13. Mohou humanitární subjekty nakupovat v Sýrii pohonné hmoty za účelem přepravy zdravotnického vybavení k boji proti pandemii COVID-19 do Sýrie nebo v rámci Sýrie?

Ano, podle článku 6a nařízení o Sýrii.

Pokud humanitární subjekty obdrží veřejné finanční prostředky EU nebo členského státu pro účely poskytování humanitární pomoci v Sýrii, podle čl. 6a odst. 1 není k zakoupení paliva potřebného k poskytování takové pomoci nutné předchozí povolení příslušného vnitrostátního orgánu. Pokud jde v tomto případě platba za pohonné hmoty k dobru určené osoby, může být podle čl. 16a odst. 1 nařízení provedena, aniž by bylo třeba povolení.

Pokud humanitární subjekty neobdrží veřejné finanční prostředky EU nebo členského státu pro účely poskytování humanitární pomoci v Sýrii, podle čl. 16a odst. 2 nařízení o Sýrii je k nákupu pohonných hmot nutné předchozí povolení příslušného vnitrostátního orgánu. Pokud jde v tomto případě platba za pohonné hmoty k dobru určené osoby, v souladu s čl. 16a odst. 2 nařízení je nutné povolení (viz též otázka 18 v častých otázkách týkajících se Sýrie). V posledně uvedeném případě by humanitární subjekty při kontaktování příslušného vnitrostátního orgánu měly uvést, zda potřebují zakoupit ropu při různých příležitostech (např. malé nákupy u čerpacích stanic), nebo zda předpokládají

⁸³ Ustanovení čl. 2a odst. 2 nařízení o Sýrii.

jednorázový nákup (např. dotankování nákladního vozidla před opuštěním Sýrie). Ačkoli plošná vynětí nejsou povolena, ustanovení čl. 6a odst. 2 nařízení o Sýrii umožňuje příslušným vnitrostátním orgánům udělit obecné odchylky pro stejné opakující se operace.

Viz rovněž otázka 18 o společných žádostech a otázka 19 o obecných odchylkách.

Viz rovněž otázky 16 až 18 v častých otázkách týkajících se Sýrie.

14. Pokud dovoz zdravotnického materiálu do Sýrie v souvislosti s bojem proti pandemii COVID-19 podléhá daním a dovoznímu clu, mohou je humanitární subjekty syrské vládě uhradit?

Ano, pokud jde o jediný způsob, jak poskytnout humanitární pomoc civilnímu obyvatelstvu v Sýrii v souvislosti s pandemií COVID-19.

Má-li být platba provedena určené osobě nebo jí přinese nepřímý prospěch, což je v tomto případě vysoce pravděpodobné, může být nutná odchylka udělená příslušným vnitrostátním orgánem. Viz rovněž otázka 2.

15. Mohou humanitární subjekty evakuovat osoby postižené pandemií COVID-19 na jiná místa v Sýrii nebo mimo ni?

Ano.

Pokud jednání zahrnuje například nákup pohonných hmot nebo zpřístupnění finančních prostředků určené osobě⁸⁴, může být nutná odchylka. Viz otázka 13.

Je třeba poznamenat, že v souladu s čl. 7a odst. 5 písm. b) nařízení o Sýrii je možné nakupovat palivo pro tryskové motory pro určené syrské letecké dopravce za účelem evakuace obyvatelstva postiženého pandemií.

16. Mohou humanitární subjekty financovat výstavbu provizorních nemocnic, hygienizačních provozů nebo dočasné infrastruktury pro boj proti pandemii COVID-19 nebo se na této výstavbě podílet?

Ano. Viz rovněž otázka 1.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do výstavby a/nebo z ní má hospodářský prospěch, viz otázka 2. Tak by tomu mohlo být například tehdy, pokud si určená osoba účtuje poplatek za přístup k dočasné infrastruktuře nebo pokud tato infrastruktura po skončení krize v důsledku pandemie COVID-19 zůstane v jejím vlastnictví.

17. Mohou humanitární subjekty poskytovat humanitární pomoc, pokud je jedinou možností její poskytování prostřednictvím určených osob?

Humanitární subjekty by měly využívat stávající výjimky podle nařízení o Sýrii. V souladu s mezinárodním humanitárním právem by nicméně v případě, že není jiná

⁸⁴ Viz například položka 50 v části B přílohy II (Syrian Arab Airlines).

možnost, neměla omezující opatření EU v poskytování humanitární pomoci bránit. Je však nepravděpodobné, že by tento případ nastal, pokud se důsledně dodržují tyto pokyny, a vzhledem k tomu, že sankce vůči Sýrii stanoví řadu odchylek pro humanitární činnosti.

IV. PROCEDURÁLNÍ OTÁZKY

18. Jsou přijatelné společné žádosti, například jedna žádost podaná několika humanitárními subjekty nebo jedna žádost podaná současně několika příslušným vnitrostátním orgánům?

Pokud humanitární projekt na boj proti pandemii COVID-19 vyžaduje **podání** několika žádostí o odchylky, ať už **jednomu, nebo více příslušným vnitrostátním orgánům**, mělo by být v zájmu efektivity možné podat jednu žádost všem relevantním příslušným vnitrostátním orgánům.

Podobně by mělo být možné podat společnou žádost, pokud humanitární projekt vyžaduje, aby o odchylky **požádalo několik humanitárních subjektů**. Dárci, banky, mezinárodní organizace a nevládní organizace zapojené do humanitárního projektu by měli spolupracovat na výměně informací s cílem shromáždit důkazy, které příslušné vnitrostátní orgány vyžadují k udělení povolení.

Za stávajících výjimečných okolností **se příslušné vnitrostátní orgány vyzývají, aby zřídily kontaktní místo pro humanitární odchylky týkající se boje proti pandemii COVID-19**. Vzhledem k naléhavosti situace by příslušné vnitrostátní orgány měly spolupracovat a zajistit, že na takové žádosti budou včas a konzistentně reagovat. Komise je připravena podpořit příslušné vnitrostátní orgány v jejich úsilí.

19. Mohou příslušné vnitrostátní orgány udělovat všeobecná povolení, nebo musí humanitární subjekty požádat o povolení pro každou jednotlivou činnost?

Příslušné vnitrostátní orgány mohou v rámci sankcí EU udělit odchylky z omezeného počtu důvodů, které musí v každém konkrétním případě ověřit.

Nařízení o Sýrii výslovně umožňuje příslušným vnitrostátním orgánům udělovat všeobecná povolení („za **obecných a zvláštních podmínek, které považují za vhodné**“) ve dvou případech: pro zpřístupnění určitých finančních prostředků nebo zdrojů určeným osobám v souvislosti s humanitárními činnostmi podle čl. 16a odst. 2 a pro nákup ropných produktů v Sýrii pro takové činnosti, a to podle čl. 6a odst. 2.

Je na příslušném vnitrostátním orgánu, aby rozhodl, zda v případě stejných opakujících se činností/transakcí, jejichž podmínky jsou známy předem, hodlá udělit jediné povolení vztahující se na všechny tyto činnosti/transakce, nebo zda je bude raději povolovat jednotlivě. Komise vybízí příslušné vnitrostátní orgány, aby zvážily, zda by za současných výjimečných okolností mohlo jediné povolení usnadnit poskytování humanitární pomoci osobám postiženým pandemií COVID-19. Při vydávání povolení mohou příslušné vnitrostátní orgány rozhodnout o uložení podmínek, aby bylo zajištěno, že výjimky nezmaří nebo neobejdou cíl sankcí.

20. Jak mohou humanitární subjekty zajistit, že při poskytování pomoci v boji proti pandemii COVID-19 nebudou zpřístupňovat finanční prostředky nebo hospodářské zdroje určeným osobám, subjektům nebo orgánům?

Seznamy určených osob, subjektů a orgánů v rámci omezujících opatření EU jsou obsaženy v přílohách II a IIa nařízení o Sýrii. Tyto seznamy jsou zohledněny rovněž v mapě sankcí EU⁸⁵ a v databázi finančních sankcí⁸⁶, jež jsou obě humanitárním subjektům volně k dispozici. Tyto seznamy jsou pravidelně aktualizovány.

Humanitární subjekty by již měly mít zavedeny požadované postupy, aby mohly provádět nezbytné kontroly k zajištění, že partneři zapojení do poskytování humanitární pomoci nejsou určeni v rámci omezujících opatření EU. V souvislosti s poskytováním pomoci v boji proti šíření onemocnění COVID-19 v Sýrii by měla být věnována velká pozornost určeným osobám, subjektům a orgánům spojeným s odvětvím zdravotní péče ve veřejném i soukromém sektoru a s odvětvím logistiky. Humanitární subjekty by rovněž měly zajistit, aby finanční prostředky a hospodářské zdroje včetně zdravotnického vybavení nebyly určenými osobami odkloněny. To vyžaduje přijetí potřebných bezpečnostních opatření a kontrol, aby bylo zajištěno, že tyto osoby (např. členové syrských ozbrojených sil) dotčené finanční prostředky a hospodářské zdroje nezabaví.

Humanitární subjekty, zejména ty, které jsou nejbližší externím partnerům a subdodavatelům, by měly shromáždit co možná nejvíce informací a informovat své partnery, nejlépe smluvně, že finanční prostředky nebo hospodářské zdroje nesmí být zpřístupněny určeným osobám nebo v jejich prospěch. Tento zákaz se vztahuje i na používání systému hawala a jiných neformálních způsobů převádění peněz.

Podle článku 28 nařízení o Sýrii nevyplývá pro porušitele omezujících opatření EU žádná odpovědnost, pokud nevěděl a neměl rozumný důvod předpokládat, že dané zákazy porušuje. V tomto duchu by omezující opatření EU neměla vést ke snaze o dodržování předpisů nad rámec toho, co skutečně vyžadují. Zejména by neměly být vykládány v tom smyslu, že vyžadují, aby humanitární subjekty vynakládaly nereálné úsilí na shromažďování důkazů nebo prokazování negativních skutečností.

Jestliže je do humanitární transakce zapojena určená osoba, neznamená to automaticky, že se od transakce musí upustit. Nařízení o Sýrii obsahuje řadu důležitých výjimek, které umožňují takové transakce uskutečnit, v některých případech po předchozím povolení příslušným vnitrostátním orgánem. Viz rovněž oddíl I, a zejména otázky 2, 4, 5 a 25.

V případě pochybností by se humanitární subjekty měly obrátit na příslušný vnitrostátní orgán s dotazem, zda jsou jejich postupy v souladu s ustanovením o zákazu obcházení v nařízení o Sýrii. Příslušné vnitrostátní orgány by měly v tomto ohledu poskytovat humanitárním subjektům včasné a jasné pokyny.

21. Jak mohou humanitární subjekty požádat o odchylku, aby mohly uskutečnit omezenou činnost/transakci, pokud je účelem poskytnout pomoc lidem postiženým pandemií COVID-19?

O odchylku může požádat kterýkoli humanitární subjekt zapojený do poskytování humanitární pomoci. Ke shromáždění potřebných informací mají zpravidla nejlepší předpoklady prováděcí partneři. Všechny ostatní subjekty, včetně dárců a bank, by měly s žadatelem spolupracovat, aby se usnadnilo shromáždění a sdílení těchto informací.

⁸⁵ <https://www.sanctionsmap.eu/>

⁸⁶ <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>

Humanitární subjekty se musí obrátit na příslušný vnitrostátní orgán, s nímž mají nejužší vazbu, jak je uvedeno v příloze III nařízení o Sýrii. Měly by si od příslušného vnitrostátního orgánu vyžádat pokyny, pokud jde o určení dokumentů potřebných k získání příslušných odchylek.

Viz rovněž otázka 18 týkající se společných žádostí.

22. Jak mohou humanitární subjekty získat odchylky zrychleně, pokud to situace na místě vyžaduje?

Humanitární subjekty, které usilují o naléhavou odchylku, by ve své žádosti měly na naléhavost jasně poukázat a vysvětlit důvody. Čím úplnější je žádost, tím snáze a rychleji ji příslušný vnitrostátní orgán bude moci zpracovat. K podání mohou být rovněž přiložena podpůrná prohlášení dárců, doporučující dopisy od jiných orgánů a podobné dokumenty, aby se usnadnil přezkum žádosti ze strany příslušného vnitrostátního orgánu. Humanitární subjekty musí získat příslušné povolení před zahájením humanitárního projektu na boj proti pandemii COVID-19.

V zájmu urychlení procesu by humanitární subjekty měly spolupracovat s příslušným vnitrostátním orgánem a vyžádat si od něj pokyny již před podáním žádosti.

K zajištění toho, že humanitární subjekty v EU budou schopny fungovat, mají prvořadý význam konzistentní pokyny v celé EU. Komise je připravena podpořit příslušné vnitrostátní orgány v jejich úsilí a vytvořit jednotnou platformu pro zveřejňování pokynů vydaných těmito orgány.

23. Jsou humanitární subjekty při poskytování podpory v boji proti pandemii COVID-19 v Sýrii povinny dodržovat sankce EU týkající se mezinárodního terorismu a chemických zbraní?

Ano.

Sankce EU týkající se mezinárodního terorismu a chemických zbraní cílí na některé osoby, které v Sýrii mohou působit. Pokud se tyto osoby zapojí do transakce, použijí se zvláštní omezení v rámci sankcí EU proti mezinárodnímu terorismu a chemickým zbraním. V takovém případě jsou nutné další konkrétní pokyny od příslušného vnitrostátního orgánu.

24. Jaký je rozdíl mezi vynětím a odchylkou (společně definovanými jako „výjimky“)?

Vynětím se rozumí, že nějaké omezení se nepoužije, pokud je cílem akce poskytnout humanitární pomoc. Humanitární subjekty mohou danou akci ihned provést. Měly by však být schopny prokázat, že akce byla provedena za konkrétním humanitárním účelem.

Odchylkami se rozumí to, že omezené (zakázané) jednání lze uskutečnit až poté, co k tomu příslušný vnitrostátní orgán udělil povolení, za předpokladu, že účelem je poskytnutí humanitární pomoci⁸⁷.

25. Měly by humanitární subjekty prověřovat konečné příjemce humanitární pomoci?

Ne. Podle mezinárodního humanitárního práva, ustanovení čl. 214 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie a humanitárních zásad lidskosti, nestrannosti, nezávislosti a neutrality musí být humanitární pomoc poskytována bez diskriminace. Při určování, zda jsou jednotlivci v nouzi, musí humanitární subjekty postupovat podle těchto zásad. Po tomto určení už není třeba konečné příjemce prověřovat.

⁸⁷ Výjimky jsou obecně formulovány takto: „*Zákazy stanovené v článku ... se nevztahují na ... / Článek ... se nepoužije na ...*“. Odchylky jsou obecně formulovány takto: „*Odchylně od (zákazů uvedených v) článku ... mohou příslušné orgány za podmínek, které považují za vhodné, povolit ...*“.

VENEZUELA

ODKAZY NA PRÁVNÍ PŘEDPISY A POKYNY

- Nařízení Rady (EU) 2017/2063 ze dne 13. listopadu 2017 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci ve Venezuele⁸⁸ (dále jen „nařízení o Venezuele“).

Sankce EU vůči Venezuele stanovené v nařízení Rady (EU) 2017/2063 byly uvaleny v reakci na pokračující zhoršování situace v oblasti demokracie, právního státu a lidských práv ve Venezuele. Cílem omezujících opatření EU je podpořit důvěryhodný a smysluplný postup, který může vést k řešení, které bude výsledkem pokojných jednání. V závislosti na vývoji situace v zemi mohou být zrušeny, zejména pokud dojde k důvěryhodným a smysluplným jednáním, jež vedla k inkluzivním, spravedlivým a důvěryhodným legislativním a volebním podmínkám, k respektování demokratických institucí a osvobození všech politických vězňů.

Mezi sankce stanovené v nařízení o Venezuele patří mimo jiné embargo na zařízení, které by mohlo být použito k vnitřní represí, zmrazení majetku a zákaz přímého či nepřímého zpřístupnění jakýchkoli finančních prostředků nebo majetku těm, kteří jsou odpovědní za závažné porušování lidských práv a za poškozování demokracie a právního státu ve Venezuele, jakož i osobám s nimi spojenými. Vzhledem k pokračující vážné situaci ve Venezuele je v současnosti na základě nařízení o Venezuele určeno 36 osob⁸⁹.

Sankce stanovené v nařízení o Venezuele se netýkají léčivých přípravků, zdravotnického vybavení a lékařské pomoci obecně poskytované obyvatelstvu. Zdravotnické vybavení jako takové, včetně kyslíku, respirátorů, osobních ochranných prostředků a ventilátorů, jakož i léčivé přípravky a další zdravotnický materiál potřebný pro boj s pandemií COVID-19 nepodléhají přímým omezením vývozu, dodávek, financování nebo použití ve Venezuele (viz oddíl II). Navíc platí, že omezující opatření stanovená nařízením o Venezuele jsou cílená, mají jasné cíle a zaměřují se na konkrétní osoby, které jsou primárně spojeny s ozbrojenými silami, bezpečnostními službami, vládou nebo soudním systémem. Je proto velmi nepravděpodobné, že by omezující opatření EU mohla zasahovat do humanitární pomoci v boji proti pandemii COVID-19 ve Venezuele.

Ve zvláštních a velmi omezených případech však vývoz, dodávky nebo financování položek, jež humanitární subjekty potřebují, mohou být nepřímo ovlivněny zmrazením finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů určitých osob, subjektů a orgánů, na které se vztahují sankce EU („určené osoby“) a které mohou být do příslušných transakcí zapojeny.

Sankce EU vůči Venezuele obecně neumožňují zpřístupnit určeným osobám finanční prostředky a hospodářské zdroje, ačkoliv existuje řada odchylek (viz oddíl I). V souladu s mezinárodním humanitárním právem by v případě, že nejsou dostupné žádné jiné možnosti, neměly sankce EU v poskytování humanitární pomoci bránit. Je však nepravděpodobné, že by tato zásada byla v daném případě

⁸⁸ Úř. věst. L 295, 14.11.2017, s. 21–37.

⁸⁹ Viz příloha IV a V nařízení o Venezuele.

uplatněna vzhledem k cílené povaze omezujících opatření v nařízení o Venezuele, jakož i typu a omezenému počtu určených subjektů.

Pomocné činnosti potřebné k podpoře poskytování zdravotnických prostředků (např. přeprava zdravotnických prostředků, směnářské činnosti a skladování) jsou rovněž povoleny. I když možnost, že by tyto činnosti spadly do působnosti zvláštních omezení, je nepravděpodobná, humanitární subjekty by je měly před provedením pečlivě zkontrolovat podle těchto pokynů a v případě potřeby si pokyny vyžádat od příslušného vnitrostátního orgánu.

I. ZÁKAZ ZPŘÍSTUPNĚNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ A HOSPODÁŘSKÝCH ZDROJŮ URČENÝM OSOBÁM⁹⁰

1. Mohou humanitární subjekty spolupracovat s určenými osobami, pokud je to nutné k poskytování humanitární pomoci civilnímu obyvatelstvu ve Venezuele v souvislosti s pandemií COVID-19?

Ano. Humanitární subjekty mohou spolupracovat s určenými osobami, je-li to nutné k organizaci bezpečného a účinného poskytování humanitární pomoci.

Jestliže do humanitární transakce zasahuje určená osoba, neznamená to tudíž automaticky, že se od transakce musí upustit. Pokud určené osobě nejsou zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, nařízení o Venezuele spojení s touto osobou nezakazuje.

2. Jak mohou humanitární subjekty zajistit, že při poskytování pomoci v boji proti pandemii COVID-19 nebudou zpřístupňovat finanční prostředky nebo hospodářské zdroje určeným osobám, subjektům nebo orgánům?

Humanitární subjekty by měly mít zavedeny požadované postupy, aby mohly provádět nezbytné kontroly k zajištění, že partneři zapojení do poskytování humanitární pomoci nejsou určeni v rámci sankcí EU. V souvislosti s poskytováním pomoci v boji proti šíření onemocnění COVID-19 ve Venezuele by měla být věnována zvláštní pozornost zejména určeným osobám v důležitých funkcích spojených s ozbrojenými silami (Bolívarovská národní garda a Bolívarovská národní armáda), jakož i členům venezuelské vlády působícím v hospodářském nebo průmyslovém sektoru, kteří by mohli být zapojeni do humanitárních operací. Humanitární subjekty by rovněž měly zajistit, aby finanční prostředky a hospodářské zdroje včetně zdravotnického vybavení nebyly určenými osobami odkloněny. To vyžaduje přijetí potřebných bezpečnostních opatření a kontrol, aby bylo zajištěno, že tyto osoby dotčené finanční prostředky a hospodářské zdroje nezabaví a že zdravotnický materiál je použit pro zamýšlené humanitární účely.

Humanitární subjekty, zejména ty, které jsou nejbližší externím partnerům a subdodavatelům, by měly shromáždit co možná nejvíce informací a informovat své

⁹⁰ Seznamy osob, subjektů a orgánů označených v rámci sankcí EU jsou obsaženy v přílohách IV a V nařízení o Venezuele. Tyto seznamy jsou zohledněny rovněž v mapě sankcí EU (<https://www.sanctionsmap.eu>) a v databázi finančních sankcí (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>), jež jsou obě humanitárním subjektům volně k dispozici. Tyto seznamy jsou pravidelně aktualizovány. Oficiálním zdrojem práva EU je Úřední věstník EU, který má v případě rozporu přednost.

partnery, nejlépe smluvně, že finanční prostředky nebo hospodářské zdroje nesmí být zpřístupněny určeným osobám nebo v jejich prospěch.

Podle čl. 13 odst. 2 nařízení o Venezuele jednání humanitárních subjektů, které porušují omezující opatření uvedená v tomto nařízení, nezakládá jejich odpovědnost, pokud tyto osoby nevěděly a neměly žádný důvod se domnívat, že svým jednáním dané zákazy porušují. V tomto duchu by sankce EU neměly vést ke snaze o dodržování předpisů nad rámec toho, co skutečně vyžadují. Zejména by neměly být vykládány v tom smyslu, že vyžadují, aby humanitární subjekty vynakládaly nereálné úsilí na shromažďování důkazů nebo prokazování negativních skutečností.

Humanitární subjekty jsou povinny poskytovat humanitární pomoc prostřednictvím činností a osob, které nejsou na základě nařízení o Venezuele omezeny. V souladu s mezinárodním humanitárním právem by v případě, že nejsou dostupné žádné jiné možnosti, neměly sankce EU v poskytování humanitární pomoci bránit (viz také otázka 12). To však v daném případě není pravděpodobné vzhledem k cílené povaze určení podle nařízení o Venezuele.

V případě pochybností by se humanitární subjekty měly obrátit na příslušný vnitrostátní orgán s dotazem, zda jsou jejich postupy v souladu s ustanovením o zákazu obcházení v nařízení o Venezuele⁹¹. Příslušné vnitrostátní orgány by měly v tomto ohledu poskytovat humanitárním subjektům jasné a včasné pokyny.

3. Mohou léčivé přípravky, zdravotnické vybavení, dezinfekční prostředky a ochranné prostředky představovat „hospodářské zdroje“?

Ano. Podle definice v nařízení o Venezuele se „hospodářskými zdroji“ rozumějí aktiva všeho druhu, *„hmotná nebo nehmotná, movitá či nemovitá, která nejsou finančními prostředky, ale lze je použít k získání finančních prostředků, zboží nebo služeb“*⁹². Jsou-li určené osobě poskytnuty šarže léčivých přípravků, zdravotnické vybavení a dezinfekční prostředky, může tato osoba například dané zboží prodat a získat za ně finanční prostředky, jedná se tedy o poskytnutí hospodářských zdrojů určené osobě nebo v její prospěch. Ke zpřístupnění hospodářských zdrojů určené osobě nebo v její prospěch je nutné předchozí povolení příslušného vnitrostátního orgánu.

O zpřístupnění hospodářských zdrojů určené osobě by se nicméně nejednalo, pokud by této osobě byly poskytnuty jednotlivé kusy výše uvedeného zboží pro její vlastní potřebu nebo ochranu. Nařízení o Venezuele navíc obsahuje odchylky, které umožňují příslušným vnitrostátním orgánům povolit zpřístupnění finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů, pokud jsou nezbytné k uspokojení základních potřeb určených osob a jejich závislých rodinných příslušníků, včetně plateb za potraviny, léčivé přípravky a lékařskou péči⁹³.

4. Může poskytnutí lékařské pomoci představovat „zpřístupnění hospodářských zdrojů“ určeným osobám?

⁹¹ Článek 14 nařízení o Venezuele.

⁹² Ustanovení čl. 1 písm. d) nařízení o Venezuele.

⁹³ Ustanovení čl. 9 odst. 1 písm. a) nařízení o Venezuele.

V zásadě se má za to, že poskytování lékařské pomoci osobám, které jsou nakaženy nebo u nichž existuje podezření na nákazu COVID-19, samo o sobě nemá samostatnou hospodářskou hodnotu a nelze jej směnit za finanční prostředky nebo hospodářské zdroje. Nepředstavuje tedy hospodářský zdroj, a zapojení určené osoby do poskytování takové lékařské pomoci tudíž nebude porušením nařízení o Venezuele.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí lékařské pomoci, viz otázka 1. Pokud jde o zajištění toho, aby určeným osobám nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, například pokud tyto osoby účtují příjemcům za poskytovanou službu poplatek nebo v souvislosti s poskytováním lékařské pomoci získávají jakékoliv hospodářské zdroje ve svůj prospěch, viz otázka 2.

5. Mohou humanitární subjekty poskytnout finanční prostředky místním organizacím ve Venezuele za účelem boje proti pandemii COVID-19?

Ano.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí humanitární pomoci, např. v případě určených osob nebo subjektů s pravomocemi ve venezuelské vládě, viz otázka 1. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby určeným osobám nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 2.

II. OMEZENÍ DOVOZU A VÝVOZU⁹⁴

6. Jsou podle nařízení o Venezuele povoleny prodej, dodávky, převod nebo vývoz zboží a technologií dodávaných pro humanitární účely k boji proti pandemii COVID-19?

Ano. Sankce EU stanovené v nařízení o Venezuele cílí na konkrétní osoby prostřednictvím zmrazení jejich majetku a zákazem zpřístupnění finančních prostředků těmto osobám. Zakazují rovněž prodej, dodávky, převod nebo vývoz určitých telekomunikačních zařízení, technologií a softwaru, jakož i vybavení používaného k vnitřní represí⁹⁵. Tato omezení však nemají vliv na prodej, dodávky, převod nebo vývoz zboží a technologií souvisejících s bojem proti pandemii COVID-19. V této souvislosti „zboží a technologie“ zahrnují mimo jiné ventilátory nebo poháněné respirátory pro lékařské účely (asistované dýchání) a další zdravotnické prostředky k boji proti onemocnění COVID-19, jakož i testovací soupravy pro onemocnění COVID-19 (jako je souprava pro kvantitativní qRT-PCR v reálném čase), léčivé přípravky, dezinfekční prostředky, detergenty nebo chemické látky.

Nařízení o Venezuele zakazuje vývoz určitých osobních ochranných prostředků (OOP), které mohou být použity k vnitřní represí, jako je brnění a přilby, do této země. Výslovně

⁹⁴ Seznamy zboží a technologií, na něž se vztahují sankce EU, jsou obsaženy v přílohách I a II nařízení o Venezuele.

⁹⁵ Pokud jde o podrobnější seznam zboží, které nelze do Venezuely prodávat, dodávat, převádět a vyvážet, viz příloha I a II nařízení o Venezuele.

však vyjímá vybavení určené pro zajištění požadavků na bezpečnost práce⁹⁶. Zákaz se dále nevztahuje na ochranné oděvy, včetně neprůstřelných vest a vojenských přileb, které humanitární subjekty vyvážejí do Venezuely dočasně pouze pro svou osobní potřebu⁹⁷. V případě pochybností by si humanitární subjekty měly vyžádat potřebné vyjasnění od výrobce.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí humanitární pomoci, viz otázka 1. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby určeným osobám nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 2.

III. JINÉ OTÁZKY

7. Mohou banky v EU zřídit nový bankovní účet u venezuelské úvěrové nebo finanční instituce na podporu humanitární pomoci v boji proti pandemii COVID-19?

Ano. Bankovní činnosti s venezuelskými bankami jsou povoleny za předpokladu, že venezuelská finanční instituce není určeným subjektem. To zahrnuje založení nových korespondenčních bankovních vztahů a založení nových společných podniků. Banky mohou také ve Venezuele otevřít kanceláře, pobočky a dceřiné společnosti. V současné době není žádná venezuelská finanční instituce předmětem omezujících opatření.

8. Mohou občané EU cestovat do Venezuely za účelem poskytování lékařské pomoci v boji proti pandemii COVID-19?

Ano. Žádné ustanovení v nařízení o Venezuele v zásadě nezakazuje cestování do Venezuely ani poskytování lékařské pomoci v této zemi.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí humanitární pomoci, viz otázka 1. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby určeným osobám nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 2.

9. Mohou humanitární subjekty nakupovat ve Venezuele pohonné hmoty, pronajímat si vozidla nebo využívat soukromých přepravních služeb za účelem přepravy zdravotnického vybavení k boji proti pandemii COVID-19 do Venezuely nebo v rámci Venezuely?

Ano. Nic v nařízení o Venezuele nebrání humanitárním subjektům v nákupu pohonných hmot ve Venezuele.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k poskytnutí humanitární pomoci, viz otázka 1. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby určeným osobám nebyly zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 2.

⁹⁶ Viz položka 5 v příloze I nařízení o Venezuele.

⁹⁷ Článek 5 nařízení o Venezuele.

10. Mohou humanitární subjekty pomoci přemístit osoby postižené pandemií COVID-19 na jiná místa ve Venezuele nebo mimo ni?

Ano.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do řetězce vedoucího k přemístění osob postižených onemocněním COVID-19, viz otázka 1. Pokud jde o způsob, jak zajistit, aby v procesu vedoucím k přemístění osob postižených onemocněním COVID-19 nebyly určeným osobám zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje, viz též otázka 2.

11. Mohou humanitární subjekty financovat výstavbu provizorních nemocnic, hygienizačních provozů nebo dočasné infrastruktury pro boj proti pandemií COVID-19 nebo se na této výstavbě podílet?

Ano.

Pokud jde o zvláštní případ, kdy je určená osoba zapojena do výstavby a/nebo z ní má hospodářský prospěch, viz otázka 1. Tak by tomu mohlo být například tehdy, pokud si určená osoba účtuje poplatek za přístup k dočasné infrastruktuře nebo pokud tato infrastruktura po skončení krize v důsledku pandemie COVID-19 zůstane v jejím vlastnictví.

12. Mohou humanitární subjekty poskytovat humanitární pomoc, pokud je jedinou možností její poskytování prostřednictvím určených osob?

Humanitární subjekty musí vždy hledat řešení, která neporušují sankce EU. Humanitární subjekty jsou proto povinny poskytovat humanitární pomoc prostřednictvím činností a osob, které nejsou na základě nařízení o Venezuele omezeny. V souladu s mezinárodním humanitárním právem by v případě, že nejsou dostupné žádné jiné možnosti, neměly sankce EU v poskytování humanitární pomoci bránit. Pokud jde o dotčený sankční režim, je však takový případ nepravděpodobný vzhledem k cílené povaze omezujících opatření v nařízení o Venezuele, jakož i typu a omezenému počtu určených subjektů.

13. Měly by humanitární subjekty prověřovat konečné příjemce humanitární pomoci?

Ne. Podle mezinárodního humanitárního práva, ustanovení čl. 214 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie a humanitárních zásad lidskosti, nestrannosti, nezávislosti a neutrality musí být humanitární pomoc poskytována bez diskriminace. Při určování, zda jsou jednotlivci v nouzi, musí humanitární subjekty postupovat podle těchto zásad. Po tomto určení už není třeba konečné příjemce prověřovat.

IV. DALŠÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY

14. Americké sankce proti Venezuele zakazují řadu činností, které EU povoluje. Měly by humanitární subjekty podléhající jurisdikci členského státu dodržovat tyto zahraniční sankce?

Ne. Humanitární subjekty podléhající jurisdikci členského státu nemusí dodržovat autonomní sankční režimy třetích zemí.

